ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു

പരിശുദ്ധ പിതാവ് ഫ്രാൻസിസ് പാപ്പായുടെ
അപ്പസ്തോലിക ലേഖനം

വിവർത്തനം : ഡോ. ജേക്കബ് പ്രസാദ്

TO SERVE IN TRUTH AND LOVE

കേരള കത്തോലിക്കാസഭയുടെ ആസ്ഥാനകാര്യാലയം
പി.ഒ.സി. പ്രസിദ്ധീകരണം

ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു
(DESIDERIO DESIDERAVI)

വിവർത്തനം : ഡോ. ജേക്കബ് പ്രസാദ്

കേരള കത്തോലിക്കാസഭയുടെ ആസ്ഥാനകാര്യാലയം
പി.ഒ.സി. പ്രസിദ്ധീകരണം

ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു
(DESIDERIO DESIDERAVI)

പരിശുദ്ധ പിതാവ് ഫ്രാൻസിസ് പാപ്പായുടെ അപ്പസ്തോലിക ലേഖനം

മെത്രാന്മാർക്കും വൈദികർക്കും ഡീക്കന്മാർക്കും സമർപ്പിതരായ സ്ത്രീപുരുഷന്മാർക്കും അല്മായ വിശ്വാസികൾക്കുമായി ദൈവജനത്തിന്റെ ആരാധനക്രമസംബന്ധമായ രൂപവൽകരണത്തെക്കുറിച്ച് എഴുതുന്നത്:

"പീഡ സഹിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് നിങ്ങളോടുകൂടെ
ഈ പെസഹാ ഭക്ഷിക്കാൻ
ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു"
(ലൂക്കാ 22:15)

Desiderio Desideravi

(Apostolic Letter of Holy Father Pope Francis - Malayalam Version)

Translated by	:	Rev. Dr. Jacob Prasad
Scrutinized by	:	Rev. Dr. Michael Pulickal, CMI Rev. Dr. Joju Kokkatt
Malayalam checked by	:	Chev. Dr. Primus Perincherry
Published by	:	The Director, Pastoral Orientation Centre, The Secretariat, Kerala Catholic Bishops' Council, Kochi 25, Kerala, India Phone: +914842 805722, 2805815 E-mail: pocpublications@gmail.com Website: www.kcbc.in
Copyright	:	To the Publisher
Published on	:	22.11.2022
Design and Layout	:	Ambily Jose
Printed at	:	Viani Printers, Ernakulam
Copies	:	1000
Price	:	` 70
ISBN	:	978-93-83423-62-0

@ Pastoral Orientation Centre

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior written permission of the publisher.

ഉള്ളടക്കം

പ്രസാധകക്കുറിപ്പ്	6–9
ആരാധനക്രമം: രക്ഷാകര ചരിത്രം "ഇന്ന്"	11–15
ആരാധനക്രമം: ക്രിസ്തുവുമായി കണ്ടുമുട്ടുന്ന വേദി	15–17
സഭ: ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീരത്തിന്റെ കൂദാശ	17–18
ആരാധനക്രമത്തിന്റെ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ അർഥം	18–20
ആരാധനക്രമം: ആധ്യാത്മിക ലൗകായികത്വമെന്ന വീക്ഷണത്തിനുള്ള പ്രതിവിധി	20–21
ക്രൈസ്തവ ആരാധനാചരണത്തിന്റെ സത്യത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം നിത്യേന വീണ്ടും കണ്ടെത്തുന്നത്	21–23
പെസഹാരഹസ്യത്തിന്റെ മുമ്പിലുള്ള അദ്ഭുതപാരവശ്യം: ആരാധനക്രമപരമായ പ്രവൃത്തിയുടെ അനിവാര്യഭാഗം	23–25
ഗൗരവമുള്ളതും സജീവവുമായ ഒരു ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണത്തിന്റെ ആവശ്യകത	25–39
ആചരണകല *(Ars celebrandi)*	39–54

പ്രസാധകക്കുറിപ്പ്

ദൈവജനത്തിന്റെ ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവത്കരണത്തെ സംബ ന്ധിച്ച് 2022 ജൂൺ 29-ാം തീയതി പരിശുദ്ധ പിതാവ് ഫ്രാൻസിസ് പാപ്പാ "ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു" എന്ന അപ്പസ്തോലിക ലേഖനം പുറപ്പെടുവിച്ചു. ദൈവജനം മുഴുവനും ക്രൈസ്തവ ആരാധനക്രമ ത്തിന്റെ സൗന്ദര്യവും സത്യവും ശക്തിയും വീണ്ടും കണ്ടെത്താനും അതു സംരക്ഷിക്കാനും ജീവിക്കാനും അതിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതുവഴി രൂപപ്പെടുത്തപ്പെടാനും ഓരോ ആചരണത്തിലും കവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന കൃപയുടെ സാഗരത്തിൽ നിമജ്ജരാക്കപ്പെടാനുമാണ് പാപ്പാ ആഗ്രഹി ക്കുന്നത്.

"പീഢസഹിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് നിങ്ങളോടുകൂടെ ഈ പെസഹാ ഭക്ഷി ക്കാൻ 'ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു" (Desiderio desideravi) (ലൂക്കാ 22:15) എന്ന അന്ത്യത്താഴത്തിലെ യേശുവചനത്തിൽ നിന്നാണ് ഇതിന്റെ ശീർഷകം പാപ്പാ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതീവ സുന്ദരമായ രീതി യിൽ ക്രമപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന ഈ ചെറിയ ലേഖനം ആരാധനക്ര മത്തെ രക്ഷാകര ചരിത്രത്തിന്റെ "ഇന്ന്" എന്നാണ് വിശേഷിപ്പിക്കു ന്നത്.

അന്ത്യത്താഴത്തിലുള്ള സ്ഥാനം ആർക്കുംതന്നെ അർഹതപ്പെട്ടതല്ലാ യിരുന്നു എന്നു പാപ്പാ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു; അതിൽ പങ്കുചേർന്ന

എല്ലാവരും അതിലേക്കു ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടവരായിരുന്നു. ഇന്നും നമ്മളും കർത്താവിന്റെ ബലിപീഠത്തിലേക്കു ക്ഷണിക്കപ്പെടുന്നവരാണ്. നാം അതിലേക്കുള്ള ക്ഷണം സ്വീകരിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ ദൈവ ത്തിന്റെ കൃപ നമ്മെ അതിലേക്കു നയിക്കുന്നു; ദൈവമാണ് നാം അൾത്താരയിലേക്ക് എത്താൻ മുൻകൈ എടുക്കുന്നത്.

ആരാധനക്രമം ക്രിസ്തുവുമായുള്ള കണ്ടുമുട്ടലിന്റെ വേദിയാണ്. ക്രിസ്തീയവിശ്വാസം ജീവിക്കുന്ന ക്രിസ്തുവുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ച യുടെ അനുഭവം നല്കുന്നു. കർത്താവായ യേശുവിനെ കണ്ടുമുട്ടാനും അവിടത്തെ മരണത്തിന്റെയും ഉത്ഥാനത്തിന്റെയും ശക്തി അനുഭവി ക്കാനുമുള്ള സാധ്യത എല്ലാ കൂദാശകളും ഒരുക്കുന്നു എന്നതാണ് ആരാധനക്രമത്തിന്റെ പ്രത്യേകത. തുടർന്ന് നമ്മുടെ സഹോദരീ സഹോദരന്മാരുമായുള്ള കണ്ടുമുട്ടലിനും അതു കാരണമാകുന്നു.

ആരാധാനക്രമത്തിന്റെ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ അർഥം തേടേണ്ടതാ യുണ്ട് എന്നു പാപ്പാ ഉദ്ബോധിപ്പിക്കുന്നു. “ആധ്യാത്മികമായ ലൗകാ യികത്വത്തിനു” ഒരു പ്രതിവിധിയാണ് ആരാധനാക്രമം. ക്രൈസ്തവ വിശ്വാസത്തെ വൈയക്തികതയിലേക്കു ചുരുക്കുന്ന ജ്ഞാനവാദവും കൃപയുടെ ഭാഗം നിഷേധിക്കുന്ന നവ-പെലാജിയൻ വാദവുമാണ് ആധ്യാത്മികമായ ലൗകായികത്വത്തിലേക്കു വഴി തെളിക്കുന്നത്. ഇവ യ്ക്കാകെ പ്രതിവിധി ആരാധനക്രമമാണ്. ആരാധനാചരണം ഒരു വ്യക്തിയുടെ സ്വന്തമല്ല, പ്രത്യുത അത് ക്രിസ്തു-സഭയുടെതാണ്. ആരാ ധനക്രമത്തിൽ “ഞാൻ” എന്നു പറയാറില്ല, മറിച്ച് “ഞങ്ങൾ” എന്നാണ് പറയുന്നത്. സ്വന്തം പ്രയത്നത്താൽ നമുക്കു രക്ഷ കൈവരിക്കാനാ വില്ല എന്ന് ആരാധാനക്രമം നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നു; വിശ്വാസംവഴി നമുക്കു ലഭിക്കുന്ന രക്ഷയെ അത് ഉദാരദാനമായി പ്രഘോഷിക്കുന്നു.

ആകയാൽ ക്രൈസ്തവ ആരാധനാ ആചരണത്തിലുള്ള സത്യത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം ഉത്തോരത്തരം കണ്ടെത്തേണ്ട ഒന്നാണ്. കൗദാശിക അട യാളങ്ങളുടെ മൂർത്തഭാവത്തിൽ പെസഹാരഹസ്യം സന്നിഹിതമാക്ക പ്പെടുമ്പോൾ അതിന്റെ മുമ്പിൽ അദ്ഭുതപാരവശ്യത്തോടെയാണ് ഓരോ വിശ്വാസിയും നില്ക്കേണ്ടത്. യഥാർഥത്തിൽ ദൈവവുമായുള്ള

കണ്ടുമുട്ടൽ ഒരു വ്യക്തിയുടെ ആന്തരികമായ അന്വേഷണത്തിന്റെ അനന്തരഫലമല്ല; അത് നല്കപ്പെടുന്ന ഒന്നാണ്. അതിന്റെ മുമ്പിൽ അദ്ഭുതപാരവശ്യത്തോടെയല്ലാതെ ആർക്കും നില്ക്കാനാവില്ല.

അക്കാരണത്താൽ ഗൗരവമുള്ളതും സജീവവുമായ ഒരു ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണം അനിവാര്യമാണ്. ആരാധനാ ആചരണമാണ് നമ്മെ മറ്റു മനുഷ്യരുമായി തികച്ചും മാനുഷികമായ രീതിയിൽ ഇടപെടാൻ പ്രാപ്തരാക്കുന്നത്. ആരാധനക്രമാചരണത്തിനുവേണ്ടിത്തന്നെ നാം രൂപവൽകൃതരാകേണ്ടതുണ്ട്. ആരാധനക്രമംതന്നെ നമ്മെ രൂപപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും. ആരാധനാക്രമത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള രൂപവൽക്കരണം എല്ലാവർക്കും നല്കപ്പെടേണ്ടതാണ്, അതായത്, കാർമികനും ആരാധനയിൽ പങ്കുചേരുന്ന മറ്റെല്ലാവർക്കും. ആരാധനക്രമംതന്നെ നമ്മെ രൂപവൽകരിക്കുന്നു എന്നു പറയുമ്പോൾ സുവിശേഷവൽക്കരണത്തിലേക്കു നയിക്കാത്ത ഒരാചരണവും ആധികാരികമല്ല എന്നു കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ആരാധനക്രമത്തിനുവേണ്ടി രൂപവൽകരിക്കപ്പെടുന്നതിന്റെ ഭാഗമാണ് ആചരണകല (ars celebrandi) അഭ്യസിക്കുക എന്നത്. ഈ പരിശീലനം പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ പ്രവർത്തനത്തോട് പൊരുത്തപ്പെട്ട് പോകുന്നതായിരിക്കണം. ആരാധനാക്രമത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരിക്കുന്ന പരിശുദ്ധാതമാവാണ് നമ്മെ കർത്തൃനിഷ്ഠയിൽ നിന്നും വൈയക്തികമായ താത്പര്യങ്ങളിൽനിന്നും അകറ്റി നിറുത്തുന്നത്.

അവസാനമായി, പരിശുദ്ധ പിതാവ് നല്കുന്ന ഉപദേശം ശ്രദ്ധേയമാണ്: “ആത്മാവ് സഭയോടു പറയുന്നതെന്താണെന്ന് ഒരുമിച്ച് കേൾക്കാനായി നമുക്കു നമ്മുടെ വിവാദങ്ങൾ ഒഴിവാക്കാം. നമ്മുടെ കൂട്ടായ്മ നിലനിറുത്താം. ആരാധനാക്രമത്തിന്റെ മനോഹാരിതയിൽ നമുക്കു തുടർന്നു വിസ്മയഭരിതരായി നില്ക്കാം” (ഖ. 65).

ഈ ലേഖനത്തിന്റെ വിവർത്തനം തയ്യാറാക്കിയിരിക്കുന്നത് റവ. ഡോ. ജേക്കബ് പ്രസാദാണ്. അദ്ദേഹത്തിന് അകൈതവമായ നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. അതോടൊപ്പം ഇതിന്റെ സൂക്ഷ്മ പരിശോധന നടത്തിയ

റവ. ഡോ. മൈക്കിൾ പുളിക്കൽ, CMI യ്ക്കും റവ. ഡോ. ജോജു കോക്കാട്ടിനും, മലയാള ഭാഷാസംശോധനം നടത്തിയ ഷെവലിയാർ ഡോ. പ്രീമൂസ് പെരിഞ്ചേരിക്കും ഹൃദയം നിറഞ്ഞ നന്ദി.

ഇതിന്റെ ടൈപ്പിങ്ങ് നിർവഹിച്ച ശ്രീമതി അമ്മിണി ഫ്രാൻസിസ്, സിസ്റ്റർ കാർമൽ ബിയാട്രീസ് ASC, ലേഔട്ട് നിർവഹിച്ച ശ്രീമതി അമ്പിളി ജോസ്, മുദ്രണം ഭംഗിയായി ചെയ്ത വിയാനി പ്രിന്റിംഗ് എന്നിവരോടുമുള്ള കടപ്പാടും രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

ഫാ. ജേക്കബ് ജി. പാലയ്ക്കാപ്പിള്ളി
ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറി ജനറൽ, കെ.സി.ബി.സി.
ഡയറക്ടർ, പി.ഒ.സി.

22 നവംബർ 2022
പാലാരിവട്ടം, കൊച്ചി-25

1. എത്രയും പ്രിയപ്പെട്ട സഹോദരീസഹോദരന്മാരേ,

ഈ കത്തുവഴി ഞാൻ നിങ്ങളുടെ എല്ലാവരുടെയും അടുക്കലേക്കു വരുന്നു. എന്റെതന്നെ താത്പര്യപ്രകാരം "പാരമ്പര്യത്തിന്റെ കാവല്ക്കാർ" (Motu Proprio - Traditionis custodes) എന്ന ലേഖനം മെത്രാൻമാർക്കുമാത്രമായി എഴുതിയശേഷം ഇപ്പോൾ നിങ്ങളിലേക്കു ഞാൻ തിരിയുന്നു. സഭയുടെ ജീവിതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന ഭാഗമായ ആരാധനക്രമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചില ചിന്തകൾ ഞാൻ നിങ്ങളോടു പങ്കുവയ്ക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഈ വിഷയം വിശാലമാണ്; അതിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളും എപ്പോഴും വിപുലമായ ഒരു വിശകലനം അർഹിക്കുന്നതാണ്. എന്നാൽ ഈ കത്തുവഴി ഈ വിഷയം സമ്പൂർണമായും കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. ക്രൈസ്തവ ആചരണാഘോഷത്തിന്റെ മനോഹാരിതയും സത്യവും ധ്യാനിക്കുന്നതിനു സഹായകമായ ചിന്തകൾ പ്രചോദിപ്പിക്കുന്ന ചില സൂചനകൾ നല്കുകയാണ് ഞാൻ.

ആരാധനക്രമം: രക്ഷാകര ചരിത്രം "ഇന്ന്"

2. "പീഡ സഹിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് നിങ്ങളോടുകൂടെ ഈ പെസഹാ ഭക്ഷിക്കാൻ ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു" (ലൂക്കാ 22:15). യേശുവിന്റെ ഈ വാക്കുകളോടെയാണ് അന്ത്യത്താഴത്തിന്റെ വിവരണം ആരംഭിക്കുന്നത്: പരിശുദ്ധ ത്രിത്വത്തിലെ ആളുകൾക്ക് നമ്മോടുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ ആഴം മനസ്സിലാക്കാനുള്ള അതിശയകരമായ സാധ്യത നമുക്കു നല്കുന്ന സൂക്ഷ്മസുഷിരമാണ് ഈ വാക്കുകൾ.

3. പെസഹാ ഭക്ഷിക്കാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ നടത്താനായി പത്രോസും യോഹന്നാനും അയയ്ക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ, യഥാർഥത്തിൽ സൃഷ്ടി

മുഴുവനും, ചരിത്രം മുഴുവനും, ആ അത്താഴത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള വലിയ ഒരുക്കത്തിലായിരുന്നു; കാരണം, ചരിത്രം രക്ഷാകരചരിത്രമായി സ്വയം വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ പാരമ്യത്തിലെത്തിയ നിമിഷമായിരുന്നു അത്. പത്രോസും മറ്റുള്ളവരും ആ മേശയ്ക്കരികിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു – പക്ഷേ, ഒന്നുംതന്നെ അറിയാതെ. എന്നാൽ അവർ അതിന്റെ അവശ്യഭാഗ മായി; അവർ തീർച്ചയായും അവിടെ വേണമായിരുന്നു. കാരണം, ഓരോ സമ്മാനത്തിനും അതു സ്വീകരിക്കാൻ തയ്യാറുള്ളവർ അനിവാ ര്യമാണ്. ഇവിടെയാകട്ടെ, സമ്മാനത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠതയും അതു സ്വീക രിക്കുന്നയാളുടെ ലഘുത്വവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതരാഹിത്യം അപാ രമാണ്. അത് നമ്മെ ആശ്ചര്യപ്പെടുത്താതിരിക്കില്ല. എന്നിരുന്നാലും, കർത്താവിന്റെ കാരുണ്യംമൂലം അവിടന്ന് ആ സമ്മാനം അപ്പസ്തോ ലന്മാരെയാണ് ഏല്പിച്ചത്; അപ്രകാരം ഓരോ പുരുഷനും സ്ത്രീക്കും അത് എത്തിച്ചുകൊടുക്കാനായിരുന്നു.

4. ആ അത്താഴത്തിൽ ലഭിച്ച സ്ഥാനം ഒരാൾപോലും സ്വയം നേടി യെടുത്തതായിരുന്നില്ല. എല്ലാവരും ക്ഷണിതാക്കളായിരുന്നു. അല്പം കൂടി നന്നായി പറഞ്ഞാൽ, അതിപ്രകാരമാണ്: യേശുവിന് അവരോ ടൊപ്പം പെസഹാ ഭക്ഷിക്കണം എന്ന അത്യധികമായ ആഗ്രഹത്താൽ അതിലേക്കു വശീകരിക്കപ്പെട്ടവരായിരുന്നു അവർ. താൻ പെസഹാ ഭക്ഷണത്തിലെ കുഞ്ഞാടാണെന്ന് യേശുവിനറിയാമായിരുന്നു; താൻ തന്നെയാണ് പെസഹായെന്നും യേശു അറിഞ്ഞിരുന്നു. ഇതാണ് ആ അത്താഴത്തിന്റെ സമ്പൂർണമായ നവീനത, അതിന്റെ പരിപൂർണമായ മൗലികത അതായത്, ചരിത്രത്തിലെ ശരിയായവിധമുള്ള ഏക പുതു മയാർന്ന വസ്തുത. ഇക്കാര്യം ആ അത്താഴത്തെ അതുല്യവും അക്കാ രണത്താൽ ആവർത്തിക്കപ്പെടാനാവാത്ത അന്ത്യത്താഴവുമാക്കി മാറ്റി. എങ്കിലും, നമ്മോടൊത്തുള്ള കൂട്ടായ്മ പുനഃസ്ഥാപിക്കുക എന്ന അവി ടത്തെ ആദിമുതലുള്ളതും ഇപ്പോഴും നിലനില്ക്കുന്നതുമായ പദ്ധതി പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുന്നത് ഓരോ ഗോത്രത്തിലും ഭാഷയിലും ജന ത്തിലും ജനതയിലുമുള്ള (വെളി 5:9) ഓരോ സ്ത്രീയും പുരുഷനും അവിടത്തെ ശരീരവും രക്തവും ഭക്ഷിക്കുകയും പാനംചെയ്യുകയും ചെയ്തുകഴിയുമ്പോഴാണ്. അക്കാരണത്താൽത്തന്നെ അതേ അത്താഴം

തന്നെയാണ് ദിവ്യപൂജയുടെ ആചരണത്തിൽ അവിടന്ന് വീണ്ടുംവരുന്നതുവരെ സന്നിഹിതമാക്കപ്പെടുന്നത്.

5. കുഞ്ഞാടിന്റെ വിരുന്നിന് എല്ലാവരും ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു (വെളി 19:9) എന്നത് ലോകത്തിന് ഇനിയും അറിഞ്ഞുകൂടാ. തിരുനാളാഘോഷത്തിലേക്കു പ്രവേശിക്കാൻ വേണ്ടത് വിശ്വാസത്തിന്റേതായ വിവാഹവസ്ത്രമാണ്; വചനത്തിന്റെ ശ്രവണംവഴിയാണ് അത് കരഗതമാകുന്നത് (റോമാ 10:17 കാണുക). കുഞ്ഞാടിന്റെ രക്തത്തിൽ കഴുകി വെളുപ്പിച്ച വസ്ത്രം (വെളി 7:14) ഓരോരുത്തർക്കും അനുയുക്തമാംവിധം സഭ തുന്നിയൊരുക്കുന്നു. അത്താഴത്തിനു ക്ഷണം എല്ലാവരുടെയും കരങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേർന്നിട്ടില്ലെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ട്, അല്ലെങ്കിൽ അത് മറന്നുപോയിട്ടുണ്ടെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ട്, അല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ വ്യഗ്രതകളിലെ മാറ്റിമറിച്ചിലുകൾ വഴിയായി അത് നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയി എന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ട് നമുക്ക് ഒരു നിമിഷംപോലും വിശ്രമിക്കാൻ സമയമില്ല. ഇതിനെക്കുറിച്ചാണ് ഞാൻ പറഞ്ഞത്: "സഭയുടെ ആചാരങ്ങളും പ്രവർത്തനശൈലിയും സമയങ്ങളും സമയവിവരപ്പട്ടികയും ഭാഷയും സംവിധാനങ്ങളും സ്വന്തം സംരക്ഷണത്തിന് എന്നതിനെക്കാൾ, ഇന്നത്തെ ലോകത്തിന്റെ പ്രേഷിതവത്കരണത്തിനായി തിരിച്ചുവിടുന്നതിനുവേണ്ടി ഒരു പ്രേഷിതത്വ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് അതായത്, എല്ലാം പരിവർത്തനം ചെയ്യിക്കാൻ കഴിവുള്ള പ്രേഷിതത്വ പ്രചോദനം ഞാൻ സ്വപ്നം കാണുന്നു" (*സുവിശേഷത്തിന്റെ സന്തോഷം*, ഖ. 27). ഇത് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു; അങ്ങനെ എല്ലാവരും കുഞ്ഞാടിന്റെ ബലിയർപ്പണത്തിന്റെ അത്താഴമേശയിൽ ഇരിക്കാനും അവിടന്നിൽനിന്ന് ജീവിക്കാനും ഇടയാകണം.

6. അവിടത്തെ ക്ഷണത്തിനു നാം പ്രത്യുത്തരം കൊടുക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ, അവിടന്നു ക്ഷണം തരുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ, അവിടന്ന് നമുക്കുവേണ്ടി ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. നാംതന്നെയും അതിനെക്കുറിച്ച് ബോധവാന്മാരായിരിക്കണമെന്നില്ല; യഥാർഥത്തിൽ ഓരോ പ്രാവശ്യവും നാം ദിവ്യപൂജയ്ക്കായി പോകുമ്പോൾ അതിന്റെ ആദ്യകാരണം അവിടത്തെ ആഗ്രഹത്താൽ നാം അതിനായി ആകർഷിതരാകുന്നു എന്നതാണ്. നമ്മുടെ ഭാഗത്തുനിന്നു സാധ്യമാകുന്ന പ്രത്യുത്തരം അവി

ടത്തെ സ്നേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ കീഴടങ്ങുക എന്നതത്രേ; അതായത്, അവിടന്നാൽ ആകർഷിതരായിരിക്കുക എന്നത്. അതുതന്നെയാണ് അതിശ്രദ്ധ വേണ്ടുന്ന തപസ്യയും. യഥാർഥത്തിൽ ദിവ്യകാരുണ്യത്തിലുള്ള അവിടത്തെ ശരീരരക്തങ്ങളുടെ ഓരോ സ്വീകരണവും അവിടന്നാൽ അന്ത്യത്താഴത്തിൽ ആഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതാണ്.

7. മുറിക്കപ്പെടുന്ന അപ്പത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം യേശുവിന്റെ കുരിശാണ്; അതായത്, പിതാവിനോടുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള അനുസരണത്തിന്റെ ബലി. അന്ത്യത്താഴം ഇല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ, അതായത്, അവിടത്തെ മരണത്തിന്റെ അനുഷ്ഠാനപരമായ മുന്നാസ്വാദനം ഇല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ, അവിടത്തെ മരണത്തിനുള്ള വിധി നടപ്പിലാക്കിയത് എപ്രകാരമാണ്, സമ്പൂർണവും പിതാവിനു പ്രീതികരവുമായ ആരാധനയായി മാറിയതെന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുമായിരുന്നില്ല; അതാണല്ലോ ഏകവും സത്യവുമായ ആരാധനയുടെ പ്രവൃത്തി. "അർപ്പിക്കപ്പെടാനുള്ള ശരീരം" എന്നും "ചിന്തപ്പെടാനുള്ള രക്തം" എന്നും യേശു പറഞ്ഞതിന്റെ അർഥം കുറച്ചു മണിക്കൂറുകൾക്കു ശേഷം യേശുവിന്റെ കുരിശിൽ അപ്പസ്തോലന്മാർക്കു ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നു - അവർക്ക് അതിന്റെ ഭാരം താങ്ങാൻ കഴിയുമായിരുന്നെങ്കിൽ. ഓരോ ദിവ്യപൂജാർപ്പണത്തിലും ഇതിന്റെ അനുസ്മരണമാണ് നാം നടത്തുന്നത്. എമ്മാവൂസിലേക്കു പോയ ശിഷ്യർക്കും, ഗലീലിക്കടലിൽ മത്സ്യം പിടിക്കാൻ - മനുഷ്യരെ പിടിക്കാനല്ല - തിരികെപ്പോയ ശിഷ്യർക്കുംവേണ്ടി അപ്പം മുറിക്കാൻ മരിച്ചവരിൽനിന്ന് ഉത്ഥിതനായവൻ തിരികെവന്നപ്പോൾ, ആ അപ്പം മുറിക്കൽ പ്രവൃത്തി വഴി അവൻ അവരുടെ കണ്ണുകൾ തുറന്നു; കുരിശ് ഏല്പിച്ച ആഘാതത്തിൽ നിന്നുളവായ അന്ധതയിൽനിന്ന് അത് അവരെ സുഖപ്പെടുത്തി; ഉത്ഥിതനായവനെ "ദർശിക്കാനുള്ള" കഴിവ് അത് അവർക്കു നല്കി; അതായത്, ഉത്ഥാനത്തിൽ വിശ്വസിക്കാനുള്ള കഴിവ്.

8. പെന്തക്കോസ്തയ്ക്കുശേഷം നാം ജറുസലേമിൽ എത്തിച്ചേരുകയും നസ്രത്തിലെ യേശുവിനെക്കുറിച്ച് അറിയുകയും അവിടത്തെ കണ്ടുമുട്ടണം എന്ന് ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നെങ്കിൽ നമുക്ക് അവിടത്തെ ശിഷ്യരെ തേടിപ്പിടിച്ച് അവിടത്തെ വാക്കുകൾ കേൾക്കുകയും

പ്രവൃത്തികൾ കാണുകയും ചെയ്യുകയല്ലാതെ മറ്റൊരു മാർഗവുമുണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല; എന്നാൽ അത് എന്നത്തെക്കാളും കൂടുതൽ ജീവസ്സുറ്റതായിരുന്നു. ദിവ്യപൂജാനുഷ്ഠാനം നടത്തുന്ന സമൂഹത്തിലൂടെയല്ലാതെ അവിടത്തെ കണ്ടുമുട്ടാൻ മറ്റൊരു മാർഗവും ഉണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല. അക്കാരണത്താലാണ് "ഇത് നിങ്ങൾ എന്റെ ഓർമയ്ക്കായി ചെയ്യുവിൻ" എന്ന കർത്താവിന്റെ കല്പന സഭ എക്കാലത്തും എത്രയും അമൂല്യനിധിയായി സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്.

9. എന്നാൽ കർത്താവിന്റെ അത്താഴം എന്നത് കേവലം പ്രതിനിധാനം ചെയ്യപ്പെട്ട ഒന്നായിട്ടല്ല – അതിനെ എത്ര പവിത്രമായി വീക്ഷിച്ചാലും – ആദ്യകാലം മുതൽ സഭ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളത്. അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നത് അർഥവത്താകുമായിരുന്നില്ല; ഗുരുവിന്റെ ജീവിതത്തിലെ അത്യുന്നതമായ നിമിഷം നാടകവൽകരിക്കാൻ ഒരാൾക്കും തോന്നിയിട്ടുണ്ടാവില്ല – ഏറെ പ്രത്യേകിച്ച് കർത്താവിന്റെ അമ്മയായ മറിയത്തിന്റെ കൺമുമ്പിൽ. യേശുവിൽ ദൃശ്യമായത്, നമ്മുടെ കണ്ണുകൾകൊണ്ടു കാണാൻസാധിച്ചത്, കരങ്ങൾകൊണ്ടു സ്പർശിക്കാൻ സാധിച്ചത്, അവിടത്തെ വചനങ്ങളും പ്രവൃത്തികളും, അതായത് മാംസം ധരിച്ച വചനത്തിന്റെ മൂർത്തഭാവം – അവിടത്തെ സംബന്ധിച്ചവയെല്ലാംതന്നെ കൂദാശകളുടെ ആചരണത്തിലേക്കു സന്നിവേശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് സഭ ആദ്യകാലം മുതൽ പരിശുദ്ധാത്മാവാൽ പ്രകാശിതയായി മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്.[1]

ആരാധനക്രമം: ക്രിസ്തുവുമായി കണ്ടുമുട്ടുന്ന വേദി

10. ആരാധനക്രമത്തിന്റെ ഓജസ്സുറ്റ സൗന്ദര്യമൊക്കെയും ഇവിടെയാണ് കുടികൊള്ളുന്നത്. ഉയിർപ്പ് എന്നത് ഒരു ധാരണയോ ഒരു ആശയമോ ഒരു ചിന്തയോ ആയിരുന്നെങ്കിൽ, ഉത്ഥിതനായവൻ നമുക്ക് മറ്റുള്ളവരുടെ സ്മരണയുടെ ഒരു സ്മരണ ആയിരുന്നെങ്കിൽ, ഉദാഹരണത്തിന് അത് ഏറെ ആധികാരികതയുള്ള അപ്പോസ്തലന്മാരുടേതായിരുന്നെങ്കിൽപ്പോലും, അതുവഴിയായി അവിടത്തെ കണ്ടുമുട്ടാനുള്ള സാധ്യത ഇല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ, അത് മാംസം ധരിച്ച വചനത്തിന്റെ നവീനതയെല്ലാം ഉപയോഗിച്ചുകഴിഞ്ഞു എന്ന് നമുക്ക് പ്രഖ്യാപിക്കേണ്ടിവരുമായിരുന്നു. മറിച്ച്, മനുഷ്യാവതാരം ചരിത്രത്തിൽ അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള

എക്കാലത്തെയും ഏക പുതുമയാർന്ന സംഭവം ആയിരിക്കുന്നതിനോടൊപ്പംതന്നെ, കൂട്ടായ്മയുടെ മാർഗം നമുക്ക് തുറന്നുതരാൻ പരിശുദ്ധ ത്രിത്വം തിരഞ്ഞെടുത്ത രീതിയാണ്. ക്രിസ്തീയ വിശ്വാസമെന്നത്, സജീവനായിരിക്കുന്നവനുമായുള്ള ഒരു കണ്ടുമുട്ടലാണ്; അല്ലെങ്കിൽ അത് ഉണ്ടെന്നുതന്നെ പറയാനാകില്ല.

11. ആ തരത്തിലുള്ള കണ്ടുമുട്ടലിനു സാധ്യത ഒരുക്കുന്ന ഒന്നാണ് ആരാധനക്രമം. നമുക്ക് അന്ത്യത്താഴത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അവ്യക്തമായ ഒരോർമ മാത്രം മതിയാവില്ല. അവിടത്തെ സ്വരം കേൾക്കുകയും ശരീരം ഭക്ഷിക്കുകയും രക്തം പാനംചെയ്യുകയും ചെയ്യണമെങ്കിൽ നാം അന്ത്യത്താഴത്തിൽ സന്നിഹിതരായിരിക്കണം. നമുക്ക് അവിടത്തെക്കൊണ്ട് ആവശ്യമുണ്ട്. ദിവ്യപൂജയിലും ഇതര കൂദാശകളിലും കർത്താവായ യേശുവിനെ കണ്ടുമുട്ടാനും അവിടത്തെ പെസഹാരഹസ്യത്തിന്റെ ശക്തി നമ്മിൽ എത്തി ച്ചേരാനുമുള്ള സാധ്യത നിശ്ചയമായും തുറന്നുകിട്ടുന്നു. യേശുവിന്റെ ബലിയുടെ രക്ഷാകരശക്തി, അതായത് അവിടത്തെ ഓരോ വാക്കും ഓരോ പ്രവൃത്തിയും കടാക്ഷവും വികാരവും കൂദാശകളുടെ ആചരണംവഴി നമ്മിലേക്ക് എത്തുന്നു. നിക്കദേമുസ്, കിണറ്റിനരികിലെ സമറിയാക്കാരി, പിശാചുബാധിതനായ കഫർണാമിലെ മനുഷ്യൻ, പത്രോസിന്റെ ഭവനത്തിലെ തളർവാതരോഗി, പാപമോചനം സിദ്ധിച്ച സ്ത്രീ, രക്തസ്രാവത്താൽ പീഡിതയായ സ്ത്രീ, ജയ്റസിന്റെ പുത്രി, ജറീക്കോയിലെ അന്ധൻ, സക്കേവൂസ്, ലാസർ, മാപ്പുലഭിച്ച കള്ളനും പത്രോസും എന്നിവരെപ്പോലെയാണ് ഞാൻ. ഇനി ഒരിക്കലും മരിക്കാത്ത, തന്റെ പീഡകളുടെ അടയാളങ്ങളുമായി എന്നന്നേക്കും ജീവിക്കുന്ന[2] കർത്താവായ യേശു തന്റെ കൂദാശകളുടെ ശക്തിയാൽ തുടർന്നും നമ്മുടെ പാപങ്ങൾ പൊറുക്കുകയും നമ്മെ സുഖപ്പെടുത്തുകയും നമ്മെ രക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. തന്റെ മനുഷ്യാവതാരംവഴി, മൂർത്തമായ രീതിയിൽ നമ്മെ സ്നേഹിക്കുന്നതിന്റെ രീതിയാണിത്. കുരിശിൽ അവിടന്നു പ്രകടിപ്പിച്ച നമുക്കുവേണ്ടിയുള്ള തന്റെ ദാഹം (യോഹ 19:28) ശമിപ്പിക്കാനുള്ള മാർഗമാണിത്.

12. ക്രിസ്തുവിൽ വിശ്വസിക്കുന്നവരായ നമ്മുടെ എല്ലാവരുടെയും ജീവിതം പ്രത്യേകതയുള്ളതാക്കിത്തീർക്കുന്നതാണ് പെസഹാരഹസ്യ

വുമായുള്ള നമ്മുടെ ആദ്യത്തെ കണ്ടുമുട്ടൽ. അതായത്, നമ്മുടെ ജ്ഞാനസ്നാനം മാനുഷികമായി അവിടത്തെ ചിന്തയോട് ചേർന്നു നില്ക്കുകയോ അവിടന്നു നിർദേശിക്കുന്ന ഒരു പെരുമാറ്റ രീതിക്കായി സമ്മതിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന ഒന്നല്ല അത്; അവിടത്തെ പീഡകളിലും മരണത്തിലും ഉയിർപ്പിലും സ്വർഗാരോഹണത്തിലും നിമജ്ജനം ചെയ്യുന്ന ഒന്നത്രേ അത്. അതായത്, പെസഹാസംഭവത്തിൽ നിമജ്ജനം ചെയ്യുക എന്നതാണ് ഇതിനർഥം. എന്നാൽ, ഇതൊരു ജാലവിദ്യയല്ല. കൂദാശകളുടെ യുക്തിക്കു വിരുദ്ധമാണ് ജാലവിദ്യ. കാരണം, ജാലവിദ്യയും ദൈവത്തിന്റെമേൽ ശക്തിയുണ്ടെന്നു നടിക്കുന്നു; അക്കാരണത്താൽ ത്തന്നെ, അത് പ്രലോഭകനിൽനിന്നു വരുന്നു. ഇവിടെ, മനുഷ്യാവതാരത്തിന്റെ യുക്തിക്കു പൂർണമായും ചേരുന്ന വിധം, പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ സാന്നിധ്യത്താലും ശക്തിയാലും, ക്രിസ്തുവിനോടൊത്തു മരിക്കാനും ഉയിർക്കാനുമുള്ള സാധ്യത നമുക്കു നല്കപ്പെടുന്നു.

13. എത്ര വികാരഭരിതമാംവിധമാണ് ഇതു സംഭവിക്കുന്നത്! ജ്ഞാനസ്നാനം മുന്നിൽ കണ്ടുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ദൈവം ജലം സൃഷ്ടിച്ചതെന്നു വെളിപ്പെടുത്തുന്നതാണ് ജ്ഞാനസ്നാനജലത്തിന്റെ ആശിർവാദ പ്രാർഥന.[3] അതായത്, ദൈവം ജലം സൃഷ്ടിച്ചപ്പോൾ നമ്മുടെ ഓരോരുത്തരുടെയും ജ്ഞാനസ്നാനം ഓർത്തുകൊണ്ടാണ് അവിടന്ന് അതു ചെയ്തത്. രക്ഷാകരചരിത്രത്തിൽ ദൈവം പ്രവർത്തിച്ചപ്പോഴൊക്കെയും, ഏറെ പ്രത്യേകിച്ച് രക്ഷയ്ക്കായി ജലം ഉപയോഗിച്ചപ്പോഴൊക്കെയും, അതേ ചിന്തയാണ് ദൈവം പിന്തുടർന്നത്. ദൈവം ആദ്യംതന്നെ ജലം സൃഷ്ടിച്ചിട്ട്, അതിനു പൂർണത നല്കാൻ അതിനെ ജ്ഞാനസ്നാന ജലമാക്കി മാറ്റി എന്നുവേണം കരുതാൻ. അങ്ങനെ ജലത്തിന്റെമീതെ ചലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന തന്റെ ആത്മാവിന്റെ ചലനത്താൽ (ഉത്പ 1:2) അതിനെ നിറയ്ക്കാനും അതുവഴി ശുദ്ധിവരുത്താനുമുള്ള ശക്തി അതിൽ നിക്ഷിപ്തമാക്കാനും അവിടന്ന് ആഗ്രഹിച്ചു. ജലപ്രളയത്തിലൂടെ മനുഷ്യരാശിയെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കാൻ അവിടന്നു ജലം ഉപയോഗിച്ചു (ഉത്പ 6:1–9:29). ചെങ്കടലിലൂടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പാത തുറക്കാൻ അതിനെ വേർതിരിച്ചു നിറുത്തി അവി

ടന്ന് അതിനെ നിയന്ത്രിച്ചു (പുറ 14 കാണുക). ആത്മാവിനാൽ നനഞ്ഞ വചനത്തിന്റെ മാംസം അതിൽ നിമജ്ജനം ചെയ്തുകൊണ്ട് അവിടന്നു യോർദാൻ നദിയെ പവിത്രീകരിച്ചു (മത്താ 3:13–17; മർക്കോ 1:9–11; ലൂക്കാ 3:21–22). അവസാനം തന്റെ പുത്രന്റെ രക്തവുമായി അതിനെ ചേർത്തു; അത് നമുക്കുവേണ്ടി വധിക്കപ്പെട്ട കുഞ്ഞാടിന്റെ ജീവന്റെയും മരണത്തിന്റെയും സമ്മാനത്തോടൊപ്പം ചേർത്തുവച്ച ആത്മാവിന്റെ സമ്മാനമായിരുന്നു; അവിടന്ന് തന്റെ കുത്തിത്തുറക്കപ്പെട്ട പാർശ്വത്തിൽനിന്ന് അത് നമ്മുടെമേൽ ചൊരിഞ്ഞു (യോഹ 19:34). ഈ ജലത്തിലേക്കാണ് നമ്മൾ നിമഗ്നമാക്കപ്പെട്ടത്; അതിന്റെ ശക്തിവഴിയായി ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീരത്തിലേക്കു നാം കൂട്ടിച്ചേർക്കപ്പെടുകയും അനശ്വര ജീവിതത്തിലേക്ക് ഉയർത്തപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു (റോമ 6:1–11).

സഭ: ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീരത്തിന്റെ കൂദാശ

14. ആധികാരികമായ പാരമ്പര്യത്തിന്റെ നെടുംതൂണുകളായ വിശുദ്ധ ലിഖിതം, പിതാക്കന്മാർ, ആരാധനക്രമം എന്നിവ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് രണ്ടാം വത്തിക്കാൻ കൗൺസിൽ നമ്മെ ഇപ്രകാരം അനുസ്മരിപ്പിച്ചു: *മരണത്തിന്റെ ഉറക്കം ക്രിസ്തു കുരിശിൽ ഉറങ്ങിയപ്പോഴാണ് അവിടത്തെ പാർശ്വത്തിൽനിന്ന് "സമ്പൂർണ സഭയെന്ന അദ്ഭുതകരമായ കൂദാശ"*[4] *ഉദയം ചെയ്തത്* (*ആരാധനക്രമം*, ഖ. 5 കാണുക). ഇവിടെ ആദ്യ ആദവും പുതിയ ആദവും തമ്മിലുള്ള സാദൃശ്യം ശ്രദ്ധേയമാണ്: ആദ്യ ആദത്തെ ഗാഢനിദ്രയിലാഴ്ത്തിയശേഷം അവന്റെ പാർശ്വത്തിൽനിന്ന് ദൈവം ഹവ്വായ്ക്ക് രൂപംനല്കുന്നു; അതുപോലെതന്നെ കുരിശിലെ മരണനിദ്രയിൽ ഉറങ്ങിയ പുതിയ ആദത്തിൽനിന്ന് സഭയാകുന്ന പുതിയ ഹവ്വാ ജന്മം കൊള്ളുന്നു. സഭയെ നോക്കിക്കൊണ്ട് പുതിയ ആദം തന്റെ സ്വന്തമാക്കി എന്നു നമുക്കു കരുതാവുന്ന വാക്കുകൾ കേട്ടിട്ടാണ് നാം അദ്ഭുതം കൂറുന്നത്; "ഒടുവിൽ ഇതാ എന്റെ അസ്ഥിയിൽ നിന്നുള്ള അസ്ഥിയും മാംസത്തിൽ നിന്നുള്ള മാംസവും" (ഉത്പ 2:23). എന്തെന്നാൽ, അവിടത്തെ വചനത്തിൽ വിശ്വസിക്കുകയും ജ്ഞാനസ്നാനജലത്തിലേക്ക് ഇറങ്ങുകയും ചെയ്യുകവഴിയായി നാം അവിടത്തെ അസ്ഥിയുടെ അസ്ഥിയും മാംസത്തിന്റെ മാംസവുമായി

ത്തീരുകയുണ്ടായി.

15. ഈ സംയോജനം വഴിയല്ലാതെ ദൈവാരാധനയുടെ പൂർണഭാവത്തിലെത്താൻ മറ്റൊരു സാധ്യതയും ഇല്ല. യഥാർഥത്തിൽ, സമ്പൂർണവും പിതാവിനു സംപ്രീതവുമായ ആരാധനയുടേതായ ഒരേയൊരു പ്രവൃത്തി മാത്രമേ ഉള്ളു, അതായത് പുത്രന്റെ അനുസരണം; അതിന്റെ അളവുകോൽ കുരിശിന്മേലുള്ള അവിടത്തെ മരണമാണ്. "പുത്രനിൽ പുത്രരാകുക" എന്നതിലൂടെയാണ് അവിടത്തെ ബലിയിൽ പങ്കുചേരാനുള്ള സാധ്യത തെളിയുന്നത്. ഇതാണ് നമുക്കു ലഭിച്ച ദാനം. ആരാധനയിൽ എപ്പോഴും കാർമികനായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഏക കർത്താവ് എന്നത് *ക്രിസ്തു-സഭയാണ്*. അതായത്, ക്രിസ്തുവിന്റെ മൗതിക ശരീരം.

ആരാധനക്രമത്തിന്റെ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ അർഥം

16. ആരാധനക്രമത്തിന്റെ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ അർഥവും സഭയുടെ ജീവിതത്തിൽ അതിനുള്ള പ്രാധാന്യവും വീണ്ടും കണ്ടെത്തിയത് രണ്ടാം വത്തിക്കാൻ കൗൺസിലിന്റെയും അതിനു മുന്നോടിയായി വന്ന ആരാധനക്രമപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയും (liturgical movement) നേട്ടമായിരുന്നു. ആരാധനക്രമത്തിന്റെ പരിഷ്കരണത്തിൽ "ആരാധനക്രമം" (*Sacrosanctum Concilium*) എന്ന പ്രമാണരേഖയിൽ പറഞ്ഞുവച്ചിട്ടുള്ള പൊതുതത്ത്വങ്ങൾ നിർണായകമായിരുന്നതുപോലെ, ഇന്നും അവ പൂർണവും ബോധപൂർവകവും സജീവവും ഫലപ്രദവുമായ ആരാധനക്രമപരമായ ആചരണത്തെ സഹായിക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാന ഘടകങ്ങളായി നിലകൊള്ളുന്നു (*ആരാധനക്രമം*, ഖ. 11, 14 കാണുക). ആരാധനക്രമമാണല്ലോ "വിശ്വാസികൾക്ക്" സാക്ഷാൽ ക്രിസ്തീയ ചൈതന്യം സമാർജിക്കാനുള്ള പ്രഥമവും അനുപേക്ഷണീയവുമായ ഉറവിടം" (*ആരാധനക്രമം*, ഖ. 14). ഈ ക്രൈസ്തവ ആചരണത്തിന്റെ സത്യവും ശക്തിയും വീണ്ടും കണ്ടെത്താനും സംരക്ഷിക്കാനും ജീവിക്കാനുമായി ഈ കത്തുവഴി ഞാൻ സഭ മുഴുവനെയും ക്ഷണിക്കുന്നു. അതിന്റെ മൂല്യത്തിന്റെ ഉപരിപ്ലവവും ദീർഘവീക്ഷണമില്ലാത്തതുമായ അറിവിലൂടെ ക്രൈസ്തവ ആചരണത്തിന്റെ സൗന്ദര്യവും സഭയുടെ

ജീവിതത്തിൽ അനിവാര്യമായി ഉണ്ടാകേണ്ട അനന്തരഫലങ്ങളും നശിപ്പിക്കപ്പെടാൻ പാടില്ല; അഥവാ, അത് ചില പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ - അത് ഏത് നിറത്തിലുള്ളതായാലും - ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടാൻ പാടില്ല. നമ്മുടെ ഓരോ വിഭജനത്തെയും അവർ എല്ലാവരും ഒന്നായിരിക്കണമേ (യോഹ 17:21) എന്ന അന്ത്യത്താഴത്തിലെ യേശുവിന്റെ പൗരോഹിത്യാത്മകപ്രാർഥന *കരുണയുടെ കൂദാശയും ഐക്യത്തിന്റെ അടയാളവും ഉപവിയുടെ ശൃംഖലയുമായ* മുറിക്കപ്പെട്ട അപ്പത്തോട് ചേർത്ത് വിധിക്കുന്നു.[5]

ആരാധനക്രമം: ആധ്യാത്മിക ലൗകായികത്വമെന്ന വീക്ഷണത്തിനുള്ള പ്രതിവിധി

17. "ആധ്യാത്മിക ലൗകായികത്വം" എന്നു ഞാൻ വിശേഷിപ്പിക്കുന്ന അപകടകരമായ പ്രലോഭനത്തിനെതിരേ ഞാൻ പല സന്ദർഭങ്ങളിലും മുന്നറിയിപ്പ് നല്കിയിട്ടുള്ളതാണ്. "*സുവിശേഷത്തിന്റെ സന്തോഷം*" എന്ന ആഹ്വാനത്തിൽ (ഖഖ. 93-97) ഞാൻ അതിനെപ്പറ്റി ദീർഘമായി സംസാരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രണ്ടു വീക്ഷണഗതികളായ ജ്ഞാനവാദവും നവ-പെലാജിയൻ വാദവും അതിനെ പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതായി ഞാൻ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയുണ്ടായി.

ആദ്യത്തേത്, ക്രൈസ്തവ വിശ്വാസത്തെ വൈയക്തികതയിലേക്കു ചുരുക്കുന്നു; "അങ്ങനെ അത് ആത്യന്തികമായി സ്വന്തം ചിന്തകളിലും വികാരങ്ങളിലും തളച്ചിടും" (*സുവിശേഷത്തിന്റെ സന്തോഷം*, ഖ. 94). രണ്ടാമത്തേത്, കൃപയുടെ ഭാഗം ഇല്ലാതാക്കുകയും "അതിനുപകരം, ആത്മാരാധനയുടെയോ അധികാരപ്രാമാണികതയുടെയോ ആയ ഒരു വരേണ്യഭാവത്തിലേക്കു നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു; അതുവഴിയായി, സുവിശേഷവൽകരണം നടത്തുന്നതിനുപകരം മറ്റുള്ളവരെ അപഗ്രഥിക്കുകയും വർഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു; കൃപയുടെ കവാടം തുറക്കുന്നതിനുപകരം പരിശോധിക്കുകയും സ്ഥിരീകരിക്കുകയുംവഴി ഓരോരുത്തരും തങ്ങളുടെ ഊർജം മുഴുവൻ ചോർത്തിക്കളയുന്നു" (*സുവിശേഷത്തിന്റെ സന്തോഷം*, ഖ. 94). ക്രൈസ്തവികതയുടെ ഈ വക്രീകരിക്കപ്പെട്ട രൂപങ്ങൾ സഭയുടെ ജീവിതത്തിൽ വിനാശകരമായ അനന്തരഫലങ്ങൾ കൊണ്ടുവരാൻ ഇടവരുത്താം.

18. ആരാധനക്രമം അതിന്റെ സ്വഭാവത്താൽത്തന്നെ ഈ തിന്മകൾക്ക് വളരെ ഫലപ്രദമായ പ്രതിവിധിയാണെന്നു ഞാൻ മുകളിൽ പറഞ്ഞതിൽനിന്നു വ്യക്തമാണല്ലോ. ഇവിടെ ഞാൻ ആരാധനക്രമത്തിന്റെ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ അർഥത്തിലാണ് സംസാരിക്കുന്നത്; പന്ത്രണ്ടാം പീയൂസ് പാപ്പാതന്നെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ, ആരാധനക്രമത്തെ *ഐശ്വര്യപൂർണമായ കർമങ്ങളായും അഥവാ ദൈവാരാധനയെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന നിയമങ്ങളുടെയും ചട്ടങ്ങളുടെയും കേവലം ആകത്തുകയായും കണക്കാക്കുന്ന രീതിയിലല്ല.*[6]

19. ജ്ഞാനവാദം നമ്മെ കർത്തൃനിഷ്ഠയുടെ വീക്ഷണത്താൽ മത്തുപിടിപ്പിക്കുന്നെങ്കിൽ ആരാധനാചരണം സ്വന്തം യുക്തിയാലും വികാരത്താലും പരിപോഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന, നമ്മിലേക്കുതന്നെ തിരിയുന്ന തരത്തിലുള്ള തടവറയിൽ നിന്നു നമ്മെ മോചിപ്പിക്കുന്നു. ആരാധനാചരണം ഒരു വ്യക്തിയുടെ സ്വന്തമല്ല; പ്രത്യുത, അത് *ക്രിസ്തു-സഭ*യുടേതാണ്; അതായത്, ക്രിസ്തുവിൽ ഒന്നായിത്തീർന്ന മുഴുവൻ വിശ്വാസികളുടേതുമാണ്. ആരാധനക്രമത്തിൽ "ഞാൻ" എന്നു പറയാറില്ല; മറിച്ച്, "ഞങ്ങൾ" എന്നാണു പറയുന്നത്; ഈ "ഞങ്ങൾ" എന്നതിൽ ഏതെങ്കിലുംവിധത്തിൽ പരിമിതി സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടാൽ അത് പൈശാചികമാണ്. വ്യക്തിബന്ധിതമായ ദൈവികരഹസ്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ജ്ഞാനം അന്വേഷിക്കാൻ ആരാധനക്രമം നമ്മെ ഒറ്റയ്ക്ക് വിടുന്നില്ല. മറിച്ച്, അത് നമ്മെ കൈപിടിച്ച്, ഒരുമിച്ച്, ഒരു സമൂഹമെന്ന നിലയിൽ, വചനവും കൗദാശിക അടയാളങ്ങളും നമ്മോടു വെളിപ്പെടുത്തുന്ന രഹസ്യത്തിന്റെ അന്തർഭാഗങ്ങളിലേക്കു നയിക്കുന്നു. മനുഷ്യാവതാരത്തെത്തുടർന്ന് ദൈവത്തിന്റെ എല്ലാ പ്രവൃത്തികളും അതിനോട് പൊരുത്തപ്പെടുന്നരീതിയിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്നതുപോലെയാണ് ഇതും; അതായത്, സ്ഥലകാലബന്ധിതമായി കാര്യങ്ങളിലേക്ക് എത്തിനില്ക്കുന്ന ശരീരത്തിന്റെ സൂചനാത്മകഭാഷ വഴി.

20. നമ്മുടെ സ്വന്തം പ്രയത്നത്താൽ നമുക്കു രക്ഷ സ്വന്തമാക്കാനാകുമെന്ന ചിന്തയാൽ നവ-പെലാജിയനിസം നമ്മെ ഉന്മത്തരാക്കുമ്പോൾ ആരാധനാചരണം നമ്മെ ശുദ്ധിവരുത്തുന്നു; വിശ്വാസംവഴി നമുക്കു ലഭിക്കുന്ന രക്ഷ അത് ഉദാരദാനമായി പ്രഘോഷിക്കുന്നു. ദൈവത്തി

ന്റെയും നമ്മുടെ സഹോദരങ്ങളുടെയും മുമ്പിൽ വമ്പുപറയാവുന്ന വിധം, ദിവ്യബലിയിൽ പങ്കുചേരുക എന്നത് നമ്മുടെ സ്വന്തം നേട്ടമല്ല. ഓരോ ആരാധനക്രമാചരണവും ആരംഭത്തിൽത്തന്നെ ഞാൻ ആരാണെന്ന് എന്നെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നു. എന്റെ പാപം ഏറ്റുപറയാനും പരിശുദ്ധ കന്യകമറിയത്തോടും, മാലാഖമാരോടും, സഹോദരങ്ങളോടും എനിക്കുവേണ്ടി പ്രാർഥിക്കാൻ അഭ്യർഥിക്കാനും എന്നെ അതു ക്ഷണിക്കുന്നു. നിശ്ചയമായും നാം അവിടത്തെ ഭവനത്തിൽ പ്രവേശിക്കാൻ യോഗ്യരല്ല; രക്ഷിക്കപ്പെടാൻ ഒരു വചനം നമുക്കും അവിടന്നിൽനിന്നു ലഭിക്കണം (മത്താ 8:8 കാണുക). യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ കുരിശിലല്ലാതെ മറ്റൊന്നിലും നമുക്കു മേന്മ ഭാവിക്കാനാവില്ല (ഗലാ 6:14 കാണുക). ആരാധനക്രമത്തിന് താപസപരമായ സദാചാരവിചാരവുമായി (ascetical moralism) ഒരു ബന്ധവുമില്ല. കർത്താവിന്റെ പെസഹാരഹസ്യത്തിന്റെ ഭാഗമാണത്; വിനയപൂർവം നാം അതു സ്വീകരിക്കുമ്പോൾ അതു നമ്മുടെ ജീവിതം നവമാക്കി മാറ്റുന്നു. നാം മാളികമുറിയിലേക്കു പ്രവേശിക്കുന്നത് മറ്റൊന്നുംകൊണ്ടല്ല, പ്രത്യുത, നമ്മോടൊത്തു പെസഹാ ഭക്ഷിക്കാൻ അവിടത്തേക്കുണ്ടായ ആഗ്രഹത്തിന്റെ ആകർഷകശക്തിയാലാണ്: *പീഡ സഹിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് നിങ്ങളോടുകൂടെ ഈ പെസഹാ ഭക്ഷിക്കാൻ ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു* (ലൂക്കാ 22:15).

ക്രൈസ്തവ ആരാധനാചരണത്തിന്റെ സത്യത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം നിത്യേന വീണ്ടും കണ്ടെത്തുന്നത്

21. എന്നാൽ നമ്മൾ ശ്രദ്ധിക്കണം: എന്തെന്നാൽ, ആരാധനക്രമത്തിന്റെ പ്രതിവിധി ഫലപ്രദമാകാൻ ഓരോ ദിവസവും ക്രൈസ്തവ ആചരണത്തിന്റെ സത്യത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം വീണ്ടും കണ്ടെത്തേണ്ടത് നമുക്കാവശ്യമായിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ഒരിക്കൽക്കൂടി, ആരാധനക്രമസംബന്ധമായ കൗൺസിലിന്റെ കോൺസ്റ്റിറ്റ്യൂഷനിലെ 7-ാം ഖണ്ഡിക സുന്ദരമായി വിവരിക്കുന്ന ആരാധനയുടെ ദൈവശാസ്ത്രവശത്തേക്കു തിരിയുന്നു: ആരാധനക്രമം എന്നത് ക്രിസ്തുവിന്റെ പൗരോഹിത്യമാണ്; അത് നമുക്കു വെളിപ്പെടുത്തപ്പെടുന്നതും അവിടത്തെ പെസഹാരഹസ്യംവഴി നല്കപ്പെടുന്നതുമാണ്; അത് സന്നിഹിതമാക്കപ്പെടുന്നതും സജീവമാക്കപ്പെടുന്നതും ഇന്ദ്രിയബദ്ധമായ അടയാളങ്ങളിലൂ

ടെയാണ് (ജലം, എണ്ണ, അപ്പം, വീഞ്ഞ്, ആംഗ്യങ്ങൾ, വാക്കുകൾ). അങ്ങനെ പെസഹാരഹസ്യത്തിലേക്കു നമ്മെ നിമജ്ജനം ചെയ്യുന്ന ആത്മാവ് നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളെയും പരിവർത്തനപ്പെടുത്തുകയും അതുവഴി ക്രിസ്തുവുമായി നമ്മെ അനുക്രമം അനുരൂപപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും.

22. ആരാധനക്രമത്തിന്റെ സൗന്ദര്യം നിരന്തരമായി വീണ്ടും കണ്ടെത്തുക എന്നു പറഞ്ഞാൽ, അതിന്റെ ക്രമങ്ങളുടെ സുന്ദരഭാവം അന്വേഷിക്കുക എന്നതല്ല; അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നത് ആ ക്രമത്തിന്റെ പുറമേനിന്നുള്ള സശ്രദ്ധമായ നിരീക്ഷണത്തിലോ ആരാധനാനിയമങ്ങൾ കാർക്കശ്യത്തോടെ പാലിക്കുന്നതിൽ മാത്രമോ ഒതുങ്ങിനിന്നേക്കാം. അതേസമയം, ഞാൻ ഇവിടെ പറയുന്നത്, എതിർഭാഗത്തുനിന്നുള്ള മനോഭാവം ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ അംഗീകരിക്കുന്ന ഒന്നല്ല; കാരണം, അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നത് ലാളിത്യത്തെ ശ്രദ്ധയില്ലാത്ത ഒഴുക്കൻമട്ടായോ, അവശ്യം വേണ്ടതിനെ അറിവില്ലായ്മയുടെ ഉപരിപ്ലവതയായോ, ആരാധനക്രമത്തിലെ അനുഷ്ഠാനത്തിന്റെ മൂർത്തഭാവത്തെ വളരെ പ്രയോജനകരമായ സാധാരണ നിർവഹണപരതയായോ കൂട്ടിക്കുഴച്ചുകണ്ടേന്നുവരാം.

23. ഇവിടെ നമുക്കു വ്യക്തത ഉണ്ടാകട്ടെ: ആരാധനക്രമത്തിൽ ഓരോ വശവും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുകയും (സ്ഥലം, കാലം, ആംഗ്യങ്ങൾ, വസ്തുക്കൾ, തിരുവസ്ത്രങ്ങൾ, ഗീതം, സംഗീതം) ഓരോ നിർദേശവും പാലിക്കപ്പെടുകയും വേണം. അത്തരത്തിലുള്ള ശ്രദ്ധ, സഭാസമൂഹത്തിനു ലഭിക്കേണ്ടതിൽനിന്ന് അതിനെ അപഹരിക്കാതിരിക്കാൻ സഹായകമാകും; അതായത്, സഭ നിർദേശിച്ചിട്ടുള്ള ക്രമങ്ങൾപ്രകാരം പെസഹാരഹസ്യം ആചരിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. പക്ഷേ, ആചരണത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരവും അതിന്റെ കൃത്യമായ നിർവഹണവും ഉറപ്പാക്കിയാൽപ്പോലും അത് നമ്മുടെ പൂർണമായ സജീവ പങ്കാളിത്തം കൊണ്ടുവരാൻ മതിയാവുകയില്ല.

പെസഹാരഹസ്യത്തിന്റെ മുമ്പിലുള്ള അദ്ഭുതപാരവശ്യം: ആരാധനക്രമപരമായ പ്രവൃത്തിയുടെ അനിവാര്യഭാഗം

24. കൗദാശിക അടയാളങ്ങളുടെ മൂർത്തഭാവത്താൽ പെസഹാരഹസ്യം സന്നിഹിതമാക്കപ്പെടുന്നു എന്ന യാഥാർഥ്യത്തിന്റെ മുമ്പിൽ നാം അദ്

ഭുതപാരവശ്യത്തോടെ നിന്നില്ലെങ്കിൽ, ഓരോ ആചരണത്തിലും ചൊരിയപ്പെടുന്ന കരകവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന കൃപയുടെ സാഗരത്തിൽ നാം മുങ്ങിക്കുളിക്കാതെ പോകും. ആചരണത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരം വർധിപ്പിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ പ്രശംസനീയങ്ങളാണെങ്കിൽപ്പോലും അവ മതിയാകാതെ വരും; വർധിതമായ ആന്തരികതപോലും തികയുകയില്ല. ക്രൈസ്തവരഹസ്യത്തിന്റെ വെളിപാട് കണക്കിലെടുത്തില്ലെങ്കിൽ ആന്തരികത കേവലം ശൂന്യമായ കർത്തൃനിഷ്ഠയിലേക്കു വഴുതിവീഴാനിടയുണ്ട്. ദൈവവുമായുള്ള കണ്ടുമുട്ടൽ ഒരു വ്യക്തിയുടെ ആന്തരികമായ അന്വേഷണത്തിന്റെ അനന്തരഫലമല്ല; അത് നല്കപ്പെടുന്ന ഒരു സംഭവമാണ്. മനുഷ്യാവതാരം എന്ന പുതിയ സംഭവംവഴി നമുക്കു ദൈവത്തെ കണ്ടുമുട്ടാനാകും; അതിന്റെ പരമോന്നതഭാവം അന്ത്യത്താഴത്തിൽ താൻ നമ്മളാൽ ഭക്ഷിക്കപ്പെടണം എന്ന അവിടത്തെ ആഗ്രഹത്തിൽ എത്തിനില്ക്കുന്നു. ആ ദാനത്തിന്റെ സൗന്ദര്യത്തിന്റെ ആകർഷണത്തിൽനിന്ന് നമ്മെത്തന്നെ വിദൂരത്തു നിറുത്തുന്ന ദൗർഭാഗ്യം നമുക്ക് എപ്രകാരം സംഭവിക്കും?

25. പെസഹാരഹസ്യത്തെപ്പറ്റിയുള്ള അദ്ഭുതപാരവശ്യത്തെക്കുറിച്ച് ഞാൻ പറയുമ്പോൾ അതുവഴി ലക്ഷ്യംവയ്ക്കുന്നത് ഏറെ അവ്യക്തത നിറഞ്ഞ "രഹസ്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അവബോധം" എന്നപ്രയോഗമല്ല. ചിലപ്പോൾ ആരാധനാനവീകരണത്തിനെതിരേ ഉന്നയിക്കപ്പെടുന്നുവെന്നു കരുതപ്പെടുന്ന മുഖ്യ ആക്ഷേപങ്ങളിൽ ഒന്നാണിത്. രഹസ്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അവബോധം ആരാധനാചരണങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു ഉന്നയിക്കപ്പെടുന്നു. അദ്ഭുതപാരവശ്യം അഥവാ വിസ്മയം എന്നു ഞാൻ പറയുമ്പോൾ ഒരുതരം അവ്യക്തമായ ഒരു യാഥാർഥ്യത്താലോ അല്ലെങ്കിൽ നിഗൂഢമായ ഒരു കർമത്താലോ കീഴടക്കപ്പെട്ടു എന്നല്ല അർഥമാക്കുന്നത്. മറിച്ച്, യേശുവിന്റെ പെസഹാ പ്രവൃത്തിയിലൂടെ ദൈവത്തിന്റെ രക്ഷാകരപദ്ധതി വെളിപ്പെടുത്തപ്പെട്ടെന്നും (എഫേ 1:3-14 കാണുക) പ്രസ്തുത പെസഹാ പ്രവൃത്തി, കൗദാശിക രഹസ്യങ്ങളുടെ ആഘോഷംവഴി നമ്മിലേക്കു തുടർന്നും എത്തുന്നു എന്ന യാഥാർഥ്യത്തിന്റെ മുമ്പിലുള്ള വിസ്മയമാണ്. നമ്മുടെ മാനുഷിക പരിമിതി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, നമ്മെ അതി

ലംഘിക്കുന്ന വിധത്തിലുള്ള വെളിപാടിന്റെ പൂർണത അവസാനം കർത്താവ് തിരികെ വരുമ്പോഴായിരിക്കും അതിന്റെ പരിസമാപ്തിയിൽ എത്തുന്നത്. എന്നാൽ ഈ അദ്ഭുതപാരവശ്യം ശരിയായ വിധത്തിൽ ഉള്ളതാണെങ്കിൽ, ദൈവത്തിന്റെ സാന്നിധ്യത്തിന്റെ അപരത്വം മന സ്സിലാക്കപ്പെടുകയില്ല എന്ന അപകടമില്ല, അത് മനുഷ്യാവതാരം ഉദ്ദേ ശിച്ച അടുപ്പത്തിനുള്ളിൽ നിന്നാണെങ്കിൽപ്പോലും. നവീകരണം ആ "രഹസ്യത്തിന്റെ അവബോധ"ത്തിലുള്ള അവ്യക്തത അകറ്റിയെങ്കിൽ, അത് ഒരു കുറവായിപ്പോയി എന്ന ആക്ഷേപകാരണങ്ങൾക്കുപരി യഥാ ർഥത്തിൽ ഒരു നേട്ടമാണ്. സൗന്ദര്യം, സത്യത്തെപ്പോലെ എപ്പോഴും വിസ്മയം ജനിപ്പിക്കുന്നു; അവ ദൈവത്തിന്റെ രഹസ്യത്തോട് ചേർത്തു വയ്ക്കുമ്പോൾ, ആരാധനയിലേക്കു നയിക്കുന്നു.

26. വിസ്മയം ആരാധനക്രമപരമായ നടപടിയുടെ അവശ്യഭാഗമാണ്. കാരണം, സൂചനാത്മകമായ ആംഗ്യങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതയിൽ വ്യാപരി ക്കുന്നവർക്ക് ആ രീതിയിലാണ് തങ്ങൾ കാര്യങ്ങൾ നോക്കിക്കാണു ന്നതെന്ന് അറിയാം. സാദൃശ്യത്തിന്റെ ശക്തി അനുഭവിക്കുന്നവരുടെ വിസ്മയമാണത്; അത് ചില അമൂർത്തമായ ധാരണകളിലല്ല അടങ്ങി യിരിക്കുന്നത്. പ്രത്യുത, അത് എന്ത് സൂചിപ്പിക്കുന്നുവോ അതിനെ ഉൾക്കൊള്ളുകയും അതിനെ അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു എന്ന ശക്തമായ മൂർത്തഭാവത്തിലാണ്.

ഗൗരവമുള്ളതും സജീവവുമായ ഒരു ആരാധന ക്രമപരമായ രൂപവൽകരണത്തിന്റെ ആവശ്യകത

27. ആകയാൽ അടിസ്ഥാനപരമായ ചോദ്യമിതാണ്: ആരാധനക്രമപ രമായ പ്രവൃത്തി സമ്പൂർണമായി ജീവിക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവ് എങ്ങ നെയാണ് നാം തിരികെ പിടിക്കുന്നത്? കൗൺസിലിന്റെ നവീകര ണത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം ഇതായിരുന്നു. ഈ വെല്ലുവിളി അതീവശ്രദ്ധ വേണ്ട ഒന്നാണ്. കാരണം, ആധുനികമനുഷ്യർ ആരാധനാപരമായ പ്രവൃത്തി യുടെ അവശ്യഭാവമായ സൂചനാത്മക പ്രവർത്തനവുമായി സംവദി ക്കാനുള്ള കഴിവ് നഷ്ടപ്പെട്ടവരായിരിക്കുന്നു; എല്ലാ സംസ്കാരങ്ങ ളിലും അത് ഒരേ തോതിൽ ആയിരിക്കണമെന്നില്ല.

28. ഉത്തരാധുനികതയോടെ മനുഷ്യർ സ്വയം കൂടുതൽ നഷ്ടപ്പെട്ടവരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു; അവർ ഒരു തരത്തിലും ഒരു ദിശാബിന്ദു ഇല്ലാത്തവരായിരിക്കുന്നു; അവർ നിസ്സംഗരായതിനാൽ ഒരു മൂല്യവും ഇല്ലാത്തവരായിരിക്കുന്നു; അവർ തീർത്തും അനാഥരാണ്; ഛിന്നഭിന്നമാക്കപ്പെടുന്നവിധം ജീവിക്കുന്ന അവർക്ക് അർഥത്തിന്റെ ഒരു ചക്രവാളം അസാധ്യമായിരിക്കുന്നു. കഴിഞ്ഞ യുഗം വൈയക്തികതയിലും കർത്തൃനിഷ്ഠയിലും ഊന്നി നമ്മുടെമേൽ കെട്ടിവച്ച ഭാരമേറിയ പൈതൃകവും നമ്മെ കൂടുതൽ ഭാരപ്പെടുത്തുന്നു; (വൈയക്തികതയും കർത്തൃനിഷ്ഠയും വീണ്ടും പെലാജിയൻ വാദത്തിന്റെയും ജ്ഞാനവാദത്തിന്റെയും പ്രശ്നങ്ങൾ ഉയർത്തുന്നു). അത് ഒരു അമൂർത്തമായ ആധ്യാത്മികതയിലും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു; അപ്രകാരമുള്ള ആധ്യാത്മികത മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിനുതന്നെ എതിരുനില്ക്കുന്നു; കാരണം, മനുഷ്യവ്യക്തി മാംസം ധരിച്ച ഒരു അരൂപിയാണ്. ആകയാൽ, അതിന് സൂചനാത്മക പ്രവൃത്തി ചെയ്യാനും സൂചനാത്മകത മനസ്സിലാക്കാനും കഴിവുണ്ട്.

29. ആധുനികലോകത്തിന്റെ ഈ യാഥാർഥ്യത്തോടു ബന്ധപ്പെടാനാണ് കൗൺസിലിൽ ഒരുമിച്ചുകൂടിയ സഭ താത്പര്യപ്പെട്ടത്. താൻ സ്വയം *ജനതകളുടെ പ്രകാശമായ* (*Lumen gentium*) ക്രിസ്തുവിന്റെ കൂദാശയാണെന്ന അവബോധത്തോടും, *ദൈവവചനത്തിന്റെ* (*Dei Verbum*) ഭക്തിപൂർവകമായ ശ്രവണത്തിലായിരുന്നുകൊണ്ടും ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ ജനത്തിന്റെ *സന്തോഷവും പ്രത്യാശകളും* (*Gaudium et spes*) തന്റേതുകൂടിയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടുമാണ് സഭ അപ്രകാരം ചെയ്തത്. കൗൺസിലിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട കോൺസ്റ്റിറ്റ്യൂഷനുകൾ ഒന്ന് മറ്റൊന്നിൽ നിന്നു വേർതിരിച്ചു നിറുത്താവുന്നതല്ല. ഒരു എക്യുമെനിക്കൽ കൗൺസിലിന്റെ ബൃഹത്തായ ഈ ഒരൊറ്റ മനനക്രമം ആരാധനക്രമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിചിന്തനത്തിലാരംഭിച്ചു (*Sacrosanctum Concilium*) എന്നത് അവിചാരിതമായി സംഭവിച്ചതല്ല. ഒരു എക്യുമെനിക്കൽ കൗൺസിൽ എന്നത് സഭയിലെ സിനഡാത്മകതയുടെ പരമോന്നത പ്രകാശനമാണല്ലോ. ഈ സമ്പന്നതയുടെ കാവല്ക്കാരനാകാൻ, ഞാൻ നിങ്ങൾ എല്ലാവരോടുമൊപ്പം വിളിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

30. കൗൺസിലിന്റെ രണ്ടാംഭാഗം ഉപസംഹരിച്ചുകൊണ്ട് (ഡിസംബർ 4, 1963) വിശുദ്ധ പോൾ ആറാമൻ ഇപ്രകാരം വിശദീകരിച്ചു:

"ദുഷ്കരവും സങ്കീർണവുമായ ചർച്ചകൾക്ക് സമ്പുഷ്ടമായ ഫലങ്ങൾ ഉണ്ടായി. അവ ഒരു വിഷയം, അതായത് ആരാധനക്രമം, പരിസമാപ്തിയിലേക്കുമെത്തിച്ചു. മറ്റെല്ലാ വിഷയങ്ങൾക്കുംമുമ്പേ പരിഗണിക്കപ്പെട്ട അതിന് ഒരർഥത്തിൽ മറ്റെല്ലാറ്റിനെയുകാൾ പ്രാഥമ്യമുണ്ട്. എന്തെന്നാൽ, അതിൽ അതിൽത്തന്നെ അന്തർലീനമായ ഔന്നത്യവും സഭയുടെ ജീവിതത്തിലുള്ള പ്രാധാന്യവുമുണ്ട്; ഇന്നു നാം ആരാധനക്രമത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രമാണരേഖ സാഡംബരം പരസ്യപ്പെടുത്തും. ആകയാൽ, നമ്മുടെ, ചിത്തം യഥാർഥത്തിൽ ആനന്ദഭരിതമാകുന്നു; കാരണം, കാര്യങ്ങൾ ഇതുവരെ നടന്നതു നോക്കുമ്പോൾ അതിൽ ശരിയായ മൂല്യങ്ങളുടെയും ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളുടെയും മാനദണ്ഡം പാലിച്ചിരിക്കുന്നതായി നാം കാണുന്നു. ദൈവത്തിനു പ്രഥമസ്ഥാനം ഉണ്ടാകണം; അവിടത്തോടുള്ള പ്രാർഥനയാണ് നമ്മുടെ പ്രഥമ കടമ. ദൈവികകൂട്ടായ്മയുടെ ആദ്യസ്രോതസ്സ് ആരാധനക്രമമാണ്; അതിൽ ദൈവം തന്റെ ജീവൻ നമ്മോടൊത്തു പങ്കുവയ്ക്കുന്നു. ആധ്യാത്മിക ജീവിതത്തിന്റെ ആദ്യപാഠശാലയും അതാണ്. വിശ്വാസത്തിലും തങ്ങളുടെ തീക്ഷ്ണമായ പ്രാർഥനയിലും നമ്മോടു യോജിച്ചിരിക്കുന്ന ക്രൈസ്തവജനതയ്ക്കു നാം നല്കേണ്ട ആദ്യസമ്മാനമാണ് ആരാധനക്രമം. മനുഷ്യരാശിക്കുള്ള ആദ്യക്ഷണവും അതാണ്. അങ്ങനെ എല്ലാവരും തങ്ങളുടെ അടക്കിപ്പിടിച്ച സ്വരങ്ങൾ അനുഗൃഹീതവും ശുദ്ധവുമായ പ്രാർഥനയാൽ ഉയർത്തുകയും അതുവഴിയായി അനിർവാച്യവും പുനർജനിപ്പിക്കുന്നതുമായ ശക്തി അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യും; അതു സംഭവിക്കുന്നത് പ്രസ്തുത സ്വരങ്ങൾ ദൈവസ്തുതി പ്രഘോഷിക്കുകയും യേശുക്രിസ്തുവഴി പരിശുദ്ധാത്മാവിൽ മനുഷ്യഹൃദയത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷകൾ പ്രഘോഷിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോഴാണ്.[7]

31. എന്റെ ഈ കത്തിൽ ഈ ഉദ്ധരിച്ച പ്രഭാഷണഭാഗത്തിന്റെ വിവിധ പ്രയോഗങ്ങളുടെ സമ്പന്നതയെക്കുറിച്ച് വിപുലീകരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. അത് ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ധ്യാനത്തിനായി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു. "സഭയുടെ പ്രവർത്തനം ആരാധനക്രമമാകുന്ന അത്യുച്ചസ്ഥാനത്തേ

ക്കാണ് തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നതും അവളുടെ ശക്തി മുഴുവനും അവിടെ നിന്നു തന്നെയാണ് നിർഗളിക്കുന്നതുമെങ്കിൽ" (*ആരാധനക്രമം*, ഖ. 10) ആരാധനക്രമസംബന്ധമായ ചോദ്യത്തിൽ ഉൾച്ചേർന്നിരിക്കുന്ന പൊരുൾ നമുക്കു വ്യക്തമാകും. ആചരണത്തെ ചുറ്റിപ്പറ്റി നിർഭാഗ്യവശാൽ ഉള്ള അസ്വസ്ഥതകളെ ചില പ്രത്യേക കർമാനുഷ്ഠാനത്തെ സംബന്ധിച്ച വ്യത്യസ്ത അഭിരുചികൾ തമ്മിലുള്ള ഒരു സാധാരണ വിചലനം മാത്രമായി ലഘൂകരിക്കാനാവില്ല. യഥാർഥവിഷയം പ്രഥമമായി സഭാവിജ്ഞാനീയപരമത്രേ. കൗൺസിലിന്റെ സാധുത അംഗീകരിക്കുന്ന ഒരാൾക്ക് – ഒരു കത്തോലിക്കാവിശ്വാസി അപ്രകാരം ചെയ്യാതിരിക്കും എന്നത് എന്നെ വിസ്മയിപ്പിക്കുന്നു – എങ്ങനെയാണ് ആരാധനക്രമസംബന്ധമായ പ്രമാണരേഖയിൽ നിന്ന് (*Sacrosanctum Concilium)* ഉതിരുന്ന ആരാധനക്രമസംബന്ധമായ പരിഷ്കരണം സ്വീകരിക്കാതിരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതെന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. *ജനതകളുടെ പ്രകാശം (Lumen gentium)* (*തിരുസഭ*) എന്ന പ്രമാണരേഖയിൽ അതീവ ശ്രേഷ്ഠമായ രീതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സഭയെ സംബന്ധിച്ച കാഴ്ചപ്പാടിനോട് അഭേദ്യമാംവിധം യോജിച്ച രീതിയിലാണല്ലോ ആരാധനക്രമത്തെക്കുറിച്ച് ഈ പ്രമാണരേഖയിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്. അക്കാരണത്താൽ, എല്ലാ മെത്രാന്മാർക്കും ഞാൻ എഴുതിയ കത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ, ഇക്കാര്യം ഊന്നിപ്പറയുന്നത് എന്റെ ഉത്തരവാദിത്വമാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു: "രണ്ടാം വത്തിക്കാൻ കൗൺസിലിന്റെ ഡിക്രികളോടു ചേർന്നുനിന്നു കൊണ്ട് വിശുദ്ധ പോൾ ആറാമനും വിശുദ്ധ ജോൺ പോൾ രണ്ടാമനും പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്തിയിട്ടുള്ള ആരാധനക്രമഗ്രന്ഥങ്ങൾ റോമൻ റീത്തിലെ പ്രാർഥനയുടെ നിയമത്തിന്റെ *(lex orandi)* അനന്യമായ പ്രകാശനമാണ്" (Motu Proprio *Traditionis custodes* [പാരമ്പര്യത്തിന്റെ കാവല്ക്കാർ] വകുപ്പ് 1).

ആരാധനക്രമസംബന്ധമായ പരിഷ്കരണം അംഗീകരിക്കാതിരിക്കുന്നതോ അല്ലെങ്കിൽ അതിനെ ഉപരിപ്ലവമായി മാത്രം മനസ്സിലാക്കുകയോ ചെയ്യുന്നത് ഞാൻ ഉന്നയിച്ച ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം നല്കുന്നതിൽ നിന്നുള്ള ഉത്തരവാദിത്വത്തിൽനിന്നു നമ്മെ അകറ്റുന്നു. ഞാൻ

ആ ചോദ്യം ആവർത്തിക്കുന്നു: ആരാധനക്രമപരമായ പ്രവൃത്തി അതിന്റെ പൂർണിമയിൽ ജീവിക്കാനുള്ള കഴിവിൽ നമുക്ക് എങ്ങനെ വളരാനാകും? നമ്മുടെ കണ്ണുകളുടെ കീഴിൽ നടക്കുന്ന ആചരണത്തിൽ സംഭവിക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് എങ്ങനെ നമുക്കു വിസ്മയത്തോടെ തുടരാനാകും? ഗൗരവമുള്ളതും ചലനാത്മകവുമായ ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണം നമുക്ക് അനിവാര്യമാണ്.

32. നമുക്ക് ജറുസലേമിലെ മാളികമുറിയിലേക്കു തിരികെപ്പോകാം. പുതിയ മാനവികതയുടെ ആദ്യകോശമായ സഭ പെന്തക്കോസ്താ ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ പിറവിയെടുത്തു. വൈയക്തിക ആധ്യാത്മികതയുടെ ചുരുങ്ങിക്കൂടിയ ഇടം തുറക്കാൻ ഈ സമൂഹത്തിലെ [സഭയിലെ] സ്ത്രീപുരുഷന്മാർക്കു മാത്രമേ സാധിക്കൂ. കാരണം, അവർ പാപം ക്ഷമിക്കപ്പെട്ടവരാകയാൽ അനുരഞ്ജിതരാണ്; അവർ സജീവരാണ്, എന്തെന്നാൽ അവിടന്നു ജീവിക്കുന്നു; അവർ സത്യത്തിലാണ്, കാരണം, സത്യാത്മാവ് അവരിൽ വസിക്കുന്നു.

33. തന്റെ ശരീരവും രക്തവും നല്കിക്കൊണ്ട്, തന്റെ ആംഗ്യങ്ങളുമായി, തന്റെ വചനത്താൽ സന്നിഹിതനായി, മരിച്ചവരിൽ നിന്നുയിർത്ത് കർത്താവ് ജീവിക്കുന്നു എന്ന സുദൃഢമായ അറിവോടെ അപ്പംമുറിക്കാൻ പെന്തക്കോസ്തായിലെ സമൂഹത്തിനാണു സാധിക്കുന്നത്. ആ നിമിഷംമുതൽ ഈ ആചരണം അവിടത്തെ കണ്ടുമുട്ടാനുള്ള സമുന്നതവേദിയായി മാറി – ഇത് ഏകവേദിയല്ലെങ്കിൽപ്പോലും. ഈ കണ്ടുമുട്ടലിന്റെ കൃപയാലാണ് ഒരു മനുഷ്യവ്യക്തി പൂർണമായും മാനുഷികഭാവമുള്ള ആളായി മാറുന്നത് എന്നു നമുക്കറിയാം. ദൈവത്തോടും സൃഷ്ടിയോടും സ്വന്തം സഹോദരീസഹോദരന്മാരോടും പൂർണമായ ബന്ധത്തിനായി തുറവുള്ള ഒരു വ്യക്തിയായി ഒരു മനുഷ്യനെക്കുറിച്ച് സങ്കല്പിക്കാൻ പെന്തക്കോസ്തായിലെ സഭയ്ക്കു മാത്രമേ സാധിക്കുകയുള്ളൂ.

34. ഇവിടെയാണ് ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണത്തിന്റെ നിർണായക ചോദ്യം ഉന്നയിക്കപ്പെടുന്നത്. റൊമാനോ ഗ്വാർദീനി പറയുന്നു: "ഇവിടെയും ആദ്യത്തെ പ്രായോഗിക പ്രവൃത്തി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടുന്നു: നമ്മുടെ കാലഘട്ടത്തിന്റെ ആന്തരികമായ പരിവർത്തനത്താൽ

നിയന്ത്രിതമായി, എങ്ങനെയാണ് നാം പൂർണ മനുഷ്യരായി മതാത്മകമായി ബന്ധപ്പെടേണ്ടതെന്ന് നവമായി പഠിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു."[8] ഇതാണ് ആരാധനക്രമം സാധ്യമാക്കിത്തീർക്കുന്നത്. ഇതിനായി നാം രൂപവൽകൃതരാകണം. ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണം കൂടാതെ, "കർമാനുഷ്ഠാനപരവും ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പരിഷ്കരണവും അധികം സഹായകമാവില്ല"[9] എന്നു പ്രസ്താവിക്കാൻ ഗ്വാർദീനി മടികാണിക്കുന്നില്ല. ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണം എന്ന വളരെ വിശാലമായ വിഷയം സവിസ്തരം ഇവിടെ പ്രതിപാദ്യ വിഷയമാക്കാൻ ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. അതിന്റെ പ്രാരംഭമായി ചില ചിന്തകൾ പങ്കുവയ്ക്കുകയാണ് ഞാൻ ചെയ്യുന്നത്. ഇതിൽ രണ്ടുവശങ്ങൾ വേർതിരിച്ചുകാണാൻ സാധിക്കുമെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു; ആരാധനക്രമത്തിനായുള്ള രൂപവൽകരണവും ആരാധനക്രമംവഴിയുള്ള രൂപവൽകരണവും. സർവ പ്രധാനമായ രണ്ടാമത്തേതിനെ ആശ്രയിച്ചാണ് ആദ്യത്തേത് നിലനില്ക്കുന്നത്.

35. ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണത്തിനുതകുംവിധമുള്ള പഠനരീതികൾ കണ്ടെത്തേണ്ടത് ഒരാവശ്യമാണ്. ആരാധനക്രമപ്രസ്ഥാനം ആരംഭിച്ചകാലം മുതൽ ഇക്കാര്യത്തിൽ വളരെയേറെ ചെയ്യാനായിട്ടുണ്ട്; പണ്ഡിതരുടെയും വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനങ്ങളുടെയും ഇതിലുള്ള സംഭാവനകൾ അതുല്യമാണ്. അതേസമയം, ഈ അറിവ് അക്കദമിക് തലങ്ങൾക്കുമപ്പുറത്തേക്കു വ്യാപിപ്പിക്കുക എന്നത് പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്; ഓരോ വിശ്വാസിയും ആരാധനക്രമത്തിന്റെ ദൈവശാസ്ത്രവശം മനസ്സിലാക്കി ആ അറിവിൽ വളരത്തക്കരീതിയിൽ അത് എല്ലാവർക്കും പ്രാപ്യമാകണം. ഇതാണ് നിർണായകമായവശം; ഇത് എല്ലാത്തരം ധാരണകൾക്കും ആരാധനക്രമപ്രവൃത്തികൾക്കും അടിസ്ഥാനമായി നില്ക്കുന്നു. ഇത് ആചരണത്തെത്തന്നെ ഉറപ്പിച്ചു നിറുത്തുന്നു; അങ്ങനെ, എല്ലാവരും, ഓരോരുത്തരും, പ്രാർഥനാപാഠങ്ങളും ക്രമാനുഷ്ഠാന ചലനങ്ങളും അവയുടെ നരവംശപരമായ അർഥവും ഒക്കെ ഗ്രഹിക്കാൻ പ്രാപ്തരായി മാറുന്നു.

36. നമ്മുടെ സമൂഹങ്ങൾ സ്ഥിരമായി ക്രമാനുസൃതം ദിവ്യപൂജാർപ്പണത്തിനായി ഒരുമിച്ചു ചേരുന്ന അവസരങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഞാൻ ചിന്തി

ക്കുന്നു: കർത്താവിന്റെ ദിനമായ ഞായറാഴ്ചകൾ, ഉയിർപ്പ് തിരുനാൾ ദിനങ്ങൾ, ഓരോ വ്യക്തിയുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും ജീവിതത്തിലെ വ്യത്യസ്ത പ്രായങ്ങളിലുള്ള പ്രത്യേക നിമിഷങ്ങൾ എന്നിവ. ജ്ഞാന സ്നാനം സ്വീകരിച്ച വിശ്വാസികളെ കൈപിടിച്ച് പെസഹാ രഹസ്യ ത്തിന്റെ ആവർത്തിച്ചുള്ള അനുഭവത്തിലേക്കു നയിക്കുക എന്നത് ശുശ്രൂഷാപൗരോഹിത്യത്തിലുള്ളവർ ചെയ്യുന്ന പ്രഥമ പരിണഗനാർ ഹമായ അജപാലനപ്രവൃത്തിയാണ്. ആരാധനാചരണത്തിന്റെ കാർമി കൻ പുരോഹിതൻ മാത്രമല്ല, പ്രത്യുത ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീരമാകുന്ന സഭയാണ് എന്ന ഓർമ നമുക്ക് എപ്പോഴും ഉണ്ടാകണം. എന്നാൽ പഠനംവഴിയായി ലഭിക്കുന്ന അറിവ്, ആചരിക്കപ്പെടുന്ന രഹസ്യത്തി ലേക്കു പ്രവേശിക്കാനുതകുന്ന ആദ്യപടി മാത്രമാണ്. ആകയാൽ, ആരാധനാസമൂഹത്തിൽ അധ്യക്ഷപദം അലങ്കരിക്കുന്ന ശുശ്രൂഷകർ തങ്ങൾ നയിക്കുന്ന സഹോദരീസഹോദരന്മാരെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാ നുള്ള വഴി അറിഞ്ഞിരിക്കണം. അത് അവർ കൈവരിച്ച ദൈവശാ സ്ത്രപഠന പദ്ധതിയിൽ നിന്നായിരിക്കുന്നതോടൊപ്പം, പ്രാർഥനയാൽ പരിപോഷിതമായ സജീവമായ ഒരു വിശ്വാസത്തോടെ ആരാധനയിൽ നിരന്തരം സംബന്ധിച്ച അനുഭവത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുമായിരി ക്കണം; എന്നാൽ അത് കേവലം ഒരു ഉത്തരവാദിത്വത്തിന്റെ അടി സ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമായിരിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല. തന്റെ തിരുപ്പട്ട ശുശ്രൂഷാസ്വീകരണദിവസം മെത്രാൻ തന്നോട് ഇപ്രകാരം പറയുന്നത് ഓരോ പുരോഹിതനും കേൾക്കുന്നു: "നീ ചെയ്യുന്നതെന്തെന്നു മന സ്സിലാക്കുക; നീ ആചരിക്കുന്നത് അനുകരിക്കുക; നിന്റെ ജീവിതം കർത്താവിന്റെ കുരിശിന്റെ രഹസ്യത്തോട് അനുരൂപപ്പെടുത്തുക."[10]

37. സെമിനാരികളിലെ ആരാധനക്രമസംബന്ധമായ പാഠ്യപദ്ധതി തയ്യാ റാക്കുമ്പോൾ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ അറിവിനെല്ലാം ഒരു നൈസ ർഗികവും ഏകീകൃതവുമായ ദർശനം നല്കാനുള്ള അസാധാരണമായ കഴിവ് യഥാർഥ ആചരണത്തിനുണ്ടെന്ന കാര്യം കണക്കിലെടുക്കേ ണ്ടതുണ്ട്. ഓരോ ദൈവശാസ്ത്രവിഭാഗവും, ഓരോന്നും അതതിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽത്തന്നെ, ആരാധനക്രമവുമായുള്ള ഉറ്റബന്ധം പ്രകാശി പ്പിക്കണം; അങ്ങനെയാണ് പൗരോഹിത്യരൂപവൽകരണത്തിന്റെ ഐക്യം വ്യക്തമാകുന്നതും അത് സാക്ഷാത്കൃതമാകുന്നതും (*ആരാ*

ധനക്രമം, ഖ. 16 കാണുക). സെമിനാരികളിലെ ദൈവശാസ്ത്രരൂപവൽകരണത്തിൽ ഒരു ആരാധനക്രമ-ജ്ഞാനപാഠ്യപദ്ധതി ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത് നിശ്ചയമായും അജപാലനപരിപാടിയിൽ ഭാവാത്മകമായ ഫലങ്ങൾ ഉളവാക്കും. ആരാധനക്രമത്തിൽ അതിന്റെ അത്യുച്ചസ്ഥാനവും ഉറവിടവും കണ്ടെത്താത്ത ഒരുവശംപോലും സഭാജീവിതത്തിൽ ഇല്ല. സർവതോമുഖവും നൈസർഗികവും സമഗ്രവുമായ ഒരു അജപാലനപ്രവൃത്തി എന്നു പറയുന്നത് വിശാലമായ ചില പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കിയതിന്റെ പരിണതഫലം എന്നതിനെക്കാൾ, കൂട്ടായ്മയുടെ അടിസ്ഥാനമായ ഞായറാഴ്ചയിലെ ദിവ്യബലിയർപ്പണം സമൂഹജീവിതത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദുവായി പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിന്റെ അനന്തരഫലമത്രേ. ആരാധനക്രമത്തിന്റെ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ ഈ അവലോകനം ഒരുവിധത്തിലും ഈ പറഞ്ഞവവഴി എല്ലാ കാര്യങ്ങളും ആരാധനയിലേക്കുമാത്രം ഒതുക്കിത്തീർക്കുന്നു എന്നു കരുതേണ്ടതില്ല; സുവിശേഷവൽകരണം നടക്കാത്ത ഒരാചരണവും ആധികാരികമല്ല; അതുപോലെതന്നെ ഉത്ഥിതനായ നാഥനെ കണ്ടുമുട്ടാൻ ഉതകാത്ത പ്രഘോഷണവും ആധികാരികമല്ല. ഇവ രണ്ടുംതന്നെ, ഉപവിയുടെ സാക്ഷ്യമില്ലാതെ, മുഴങ്ങുന്ന ചേങ്ങലയോ ചിലമ്പുന്ന കൈത്താളമോ പോലെ ആയിരിക്കും (1 കോറി 13:1).

38. ശുശ്രൂഷകർക്കും ജ്ഞാനസ്നാനം സ്വീകരിച്ച എല്ലാവർക്കുംതന്നെ, ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണം എന്നു പറയുന്നത്, പ്രഥമ അർഥത്തിൽ ഒരിക്കൽകൊണ്ട് നേടാവുന്ന ഒന്നല്ല. നാം ആചരിക്കുന്ന രഹസ്യത്തിന്റെ ദാനം നമ്മുടെ അറിയാനുള്ള കഴിവിനെ അതിലംഘിക്കുന്നതാകയാൽ ആ ഉദ്യമം എല്ലാവരുടെയും സ്ഥായിയായ രൂപവൽകരണത്തിലൂടെയാണ് നിശ്ചയമായും നടക്കേണ്ടത്; അത് എളിയവരുടെ താഴ്മയോടെ ആകണം; അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു മനഃസ്ഥിതി വിസ്മയത്തിലേക്കു തുറന്നിരിക്കുന്ന ഒന്നായിരിക്കും.

39. സെമിനാരികളെക്കുറിച്ച് ഒരു അവസാന നിരീക്ഷണം: ഒരു പാഠ്യപദ്ധതിക്ക് ഉപരിയായി ആചരണത്തിന്റെ അനുഭവത്തിലേക്കു പ്രവേശിക്കാനുള്ള സാധ്യതകളും സെമിനാരികൾ ഒരുക്കണം എന്നു പറയുമ്പോൾ, പ്രസ്തുത ആചരണങ്ങൾ കർമങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പിലുള്ള കൃത്യ

തയിലല്ല, പ്രത്യുത അവ ആധികാരികതയും സജീവതയും നിറഞ്ഞ താകണമെന്നാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്; അതാണല്ലോ ദൈവവുമായുള്ള യഥാർഥമായ കൂട്ടായ്മ സാധ്യമാക്കുന്നത്; ആ കൂട്ടായ്മയിലേക്കാണ ല്ലോ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ ജ്ഞാനവും ചെന്നെത്തേണ്ടത്. ദൈവി കരഹസ്യത്തിന്റെ പൂർണമായ അറിവ് ആത്മാവിന്റെ പ്രവർത്തനത്താൽ മാത്രമേ സാധ്യമാകൂ; എന്തെന്നാൽ, ദൈവികരഹസ്യമെന്നത് ബുദ്ധി കൊണ്ട് പൂർണമായും ഗ്രഹിക്കാവുന്ന ഒന്നല്ല, മറിച്ച് ജീവിതത്തെ ആക മാനം സ്പർശിക്കുന്ന ഒരു ബന്ധമാണത്. അപ്രകാരമുള്ള അനുഭവം അടിസ്ഥാനപരമാണ്. എന്തെന്നാൽ, വൈദികാർഥികൾ അഭിഷേകം സ്വീകരിച്ച ശുശ്രൂഷകരായിത്തീരുമ്പോൾ അവർക്ക് തങ്ങളുടെ സമൂ ഹങ്ങളെ ദൈവികരഹസ്യത്തിന്റെ, അതായത് സ്നേഹരഹസ്യത്തിന്റെ, അറിവിന്റെ അതേ പാതയിൽ അനുഗമനം ചെയ്യാൻ സാധിക്കും.

40. ഈ അവസാന പരിഗണന നമ്മെ "ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവ ൽകരണം" എന്ന പ്രയോഗത്തിലെ രണ്ടാമത്തെ അർഥത്തിന്റെ വിചി ന്തനത്തിലേക്ക് എത്തിക്കുന്നു. ഓരോരുത്തരും അവരവരുടെ ദൈവ വിളി അനുസരിച്ച്, ആരാധനക്രമാചരണത്തിൽ പങ്കുചേരുന്നതുവഴി യായി രൂപവൽകരിക്കപ്പെടുന്നതിനെക്കുറിച്ചാണ് ഞാൻ പ്രതിപാദി ക്കുന്നത്. ഞാൻ ഇപ്പോൾ സൂചിപ്പിച്ച പഠനത്തിൽ നിന്നുള്ള അറിവ് അതിൽത്തന്നെ ഒരുതരം യുക്തിപരമായ അറിവ് എന്നതിനുപരി ആകണമെങ്കിൽ, അത് ഓരോ ക്രിസ്തുവിശ്വാസിയിലും ആരാധനക്ര മത്തിന്റെ രൂപവൽകരണപ്രവൃത്തി സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ സഹായി ക്കുന്ന ഒന്നായി മാറണം.

41. ആരാധനക്രമത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെപ്പറ്റി മുകളിൽപ്പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങ ളിൽനിന്ന് ഒരു കാര്യം വ്യക്തമാണ്: നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന് നിർണാ യകമായിരിക്കുന്ന ക്രിസ്തുരഹസ്യത്തെകുറിച്ചുള്ള അറിവ് എന്നത് ചില ആശയങ്ങളുടെ സ്വാംശീകരണത്തിലല്ല അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്, പ്രത്യുത യഥാർഥത്തിൽ അസ്തിത്വപരമായി ക്രിസ്തുവുമായി ബന്ധപ്പെടുന്ന തിലാണ്. ഈ അർഥത്തിൽ ആരാധനക്രമം എന്നത് "അറിവിനെ" ക്കുറിച്ചല്ല; അതിന്റെ ഉദ്ദിഷ്ടലക്ഷ്യം ബോധനപരമായ മൂല്യം ഉൾക്കൊ ള്ളുന്നതാണെങ്കിൽപ്പോലും പ്രഥമമായും ബോധനപരമല്ല (*ആരാധന*

ക്രമം, ഖ. 33 കാണുക). മറിച്ച്, ആരാധനക്രമമെന്നത് സ്തുതി സംബന്ധിച്ചതാണ്; അത് നമ്മുടെ ജീവിതങ്ങളിലേക്ക് എത്തിച്ചേരുന്ന പുത്രന്റെ പെസഹായുടെ ശക്തിയെ ഓർത്ത് കൃതജ്ഞത അർപ്പിക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണ്. ക്രിസ്തു നമ്മിൽ രൂപപ്പെടുന്നതുവരെ നമ്മിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ആത്മാവിന്റെ പ്രവർത്തനത്തോടു (ഗലാ 4:19 കാണുക) വിധേയത്വം പുലർത്തുന്ന യാഥാർഥ്യം സംബന്ധിച്ച ആചരണമാണിത്. നമ്മുടെ രൂപപ്പെടലിന്റെ പൂർണവ്യാപ്തി എന്നു പറയുന്നത് ക്രിസ്തുവുമായി അനുരൂപപ്പെടുക എന്നതാണ്. ഞാൻ ആവർത്തിക്കുന്നു: അത് ബൗദ്ധികതലത്തിലുള്ള അമൂർത്തമായ വ്യാപാരത്തിലല്ല അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്, മറിച്ച് അത് അവിടന്നുമായി അനുരൂപപ്പെടുന്നതിലാണ്. ആത്മാവ് നല്കപ്പെടുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം ഇതുതന്നെയാണ്; എപ്പോഴും ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീരം രൂപപ്പെടുത്തുക എന്നതു മാത്രമാണ് ആത്മാവിന്റെ പ്രവർത്തനം. ദിവ്യകാരുണ്യ അപ്പം സംബന്ധിച്ചും അതുതന്നെ ലക്ഷ്യം; ജ്ഞാനസ്നാനത്തിൽ സ്വീകരിച്ച ദാനത്തോട് എപ്പോഴും കൂടുതൽ കൂടുതൽ അനുരൂപപ്പെടുക എന്നതാണ് ജ്ഞാനസ്നാനം സ്വീകരിച്ച ഓരോ ആളുടെയും വിളി. അതായത്, ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീരത്തിലെ അംഗമായിത്തീരുക. മഹാനായ ലിയോ എഴുതുന്നു: "നമ്മൾ ഭക്ഷിച്ചതെന്തോ അതായിത്തീരുക എന്നതിലുപരി, ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീര-രക്തങ്ങളിലുള്ള നമ്മുടെ പങ്കുചേരലിന് മറ്റൊരു ലക്ഷ്യമില്ല."[11]

42. ഈ അസ്തിത്വപരമായ ഇടപെടൽ നടക്കുന്നത് കൗദാശികമായ വിധത്തിലാണ്; അത് മനുഷ്യാവതാരതത്ത്വത്തിന്റെ തുടർച്ചയായും അതിനോട് ചേർന്നുനിന്നുമത്രേ. ആരാധനക്രമത്തിൽ നടക്കുന്നത് ആധ്യാത്മിക അമൂർത്തതയ്ക്കു കടകവിരുദ്ധമായുള്ളതാണ്: അപ്പം, വീഞ്ഞ്, എണ്ണ, ജലം, സുഗന്ധക്കൂട്ടുകൾ, അഗ്നി, ചാരം, ശില, തുണിത്തരങ്ങൾ, നിറങ്ങൾ, ശരീരം, വാക്കുകൾ, ശബ്ദങ്ങൾ, നിശ്ശബ്ദതകൾ, ആംഗ്യങ്ങൾ, സ്ഥലം, ചലനം, പ്രവൃത്തി, ക്രമം, സമയം, പ്രകാശം എന്നിവ. സൃഷ്ടി മുഴുവനും ദൈവസ്നേഹത്തിന്റെ പ്രകാശനമാണ്; ആ സ്നേഹം അതിന്റെ പൂർണിമയിൽ യേശുവിന്റെ കുരിശിൽ പ്രകാശിതമായപ്പോൾ, സൃഷ്ടി മുഴുവനും അതിലേക്ക് ആകർഷിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി. സൃഷ്ടി മുഴുവനുമാണ് വചനവുമായി സമാഗമിക്കുന്ന

ശുശ്രൂഷയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കപ്പെടാനായി എടുക്കപ്പെട്ടത്; ഈ വചനമാകട്ടെ മാംസം ധരിച്ചതും ക്രൂശിതവും മരിച്ചതും ഉത്ഥിതവും പിതാവിന്റെ സന്നിധിയിലേക്ക് ആരോഹണം ചെയ്യപ്പെട്ടതുമാണ്. അത് ജ്ഞാനസ്നാനത്തൊട്ടിയിൽ ഉച്ചരിക്കുന്ന പ്രാർഥനപോലെയും പരിശുദ്ധ അഭിഷേകതൈലത്തിന്റെ മേലുള്ള പ്രാർഥനപോലെയും അപ്പവും വീഞ്ഞും സമർപ്പിക്കുമ്പോഴുള്ള പ്രാർഥനപോലെയുമാണ്, അതായത് ഭൂമിയുടെ മുഴുവൻ ഫലവും മനുഷ്യകരങ്ങളുടെ അധ്വാനവും.

43. ദൈവം വസിക്കുന്ന അപ്രാപ്യമായ പ്രകാശത്തിന്റെ (1 തിമോ 6:16 കാണുക) ശോഭ വർധിപ്പിക്കാം എന്നതിനാലല്ല ആരാധനക്രമം ദൈവത്തിനു മഹത്ത്വം നല്കുന്നത്. സ്വർഗീയ ഇടങ്ങളിൽ ശാശ്വതമായി പ്രതിധ്വനിക്കുന്ന ദൂതന്മാരുടെ ഗാനത്തിന്റെ പരിപൂർണതയോട് എന്തെങ്കിലും ചേർക്കാനും നമുക്കു സാധിക്കില്ല. ഇവിടെ, ഭൂമിയിൽ, ദൈവിക രഹസ്യങ്ങളുടെ ആചരണംവഴി ദൈവത്തെ കാണാൻ സാധിക്കും എന്നതിനാലാണ് ആരാധനക്രമം ദൈവത്തിനു മഹത്ത്വമേകുന്നത്; ദൈവത്തെ കാണുന്നതുവഴി അവിടത്തെ പെസഹായിൽനിന്നു നാം ജീവനും നേടിയെടുക്കുന്നു. നമ്മുടെ പാപങ്ങൾ നിമിത്തം മൃതരായിരുന്ന നമ്മൾ ക്രിസ്തുവിനോടുകൂടെ ജീവൻ പ്രാപിച്ചവരായി – നമ്മൾ ദൈവത്തിന്റെ മഹത്ത്വമാണ്. കൃപയാൽ നമ്മൾ രക്ഷിക്കപ്പെട്ടു (എഫേ 2:5). *ഐക്യത്തിന്റെ അധ്യാപകനായ* (*doctor unitatis*) ഇറനേവൂസ് ഇക്കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് നമ്മെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു: "ജീവിക്കുന്ന മനുഷ്യനാണ് ദൈവത്തിന്റെ മഹത്ത്വം; ദൈവത്തെ കാണുന്നതിലാണ് മനുഷ്യന്റെ ജീവൻ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്; സൃഷ്ടി വഴിയായുള്ള ദൈവിക വെളിപാട് ഭൂമിയിലുള്ള എല്ലാ ജീവജാലങ്ങൾക്കും ജീവൻ പ്രദാനം ചെയ്തു കഴിഞ്ഞെങ്കിൽ, വചനം വഴിയായി പിതാവിനെ വെളിപ്പെടുത്തിക്കിട്ടിയതു മൂലം ദൈവത്തെ കാണുന്നവർക്ക് എത്രയധികമായി ജീവനു കാരണമാകാതിരിക്കും."[12]

44. ഗ്വാർദീനി എഴുതുന്നു: "ആരാധനക്രമപരമായ രൂപപ്പെടലിന്റെ ആദ്യ ദൗത്യം ഇതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു: മനുഷ്യൻ ഒരിക്കൽക്കൂടി പ്രതീകങ്ങളുമായി പ്രവർത്തിക്കാൻ തയ്യാറാകണം."[13] ഇത് എല്ലാവരുടെയും, അതായത് അഭിഷിക്തരായ ശുശ്രൂഷകരുടെയും വിശ്വാസികളുടെയും,

ഒന്നുപോലുള്ള ഉത്തരവാദിത്വമാണ്. ഈ ദൗത്യം എളുപ്പമുള്ളതല്ല. കാരണം, മനുഷ്യൻ ഈ പ്രതീകങ്ങൾ വായിച്ചെടുക്കാൻ കഴിയാത്ത വിധം നിരക്ഷരനായിരിക്കുന്നു; അവ ഉണ്മയിൽ ഉണ്ടോ എന്നതിനെ ക്കുറിച്ച് സംശയിക്കുകപോലും വേണ്ട എന്ന സ്ഥിതിയിലേക്ക് എത്തി യിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ശരീരമാകുന്ന പ്രതീകത്തെക്കുറിച്ചും ഇതു സംഭ വിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ശരീരം ഒരു പ്രതീകമാണ്. കാരണം, അത് നമ്മുടെ ആത്മാവും ശരീരവും തമ്മിലുള്ള ദൃഢബദ്ധമായ ഐക്യത്തിന്റെ അട യാളമാണ്; അത് അരൂപിയായ ആത്മാവിന്റെ ശരീരതലത്തിലുള്ള ദൃഷ്ടിഗോചരതയത്രേ; മാനുഷികമായ അനന്യത ഇതിലാണ് അട ങ്ങിയിരിക്കുന്നത്. അതായത്, മറ്റൊരുതരം ജീവരൂപത്തിലേക്കും മാറ്റി സ്ഥാപിക്കാൻ സാധിക്കാത്ത വ്യക്തിയുടെ അസാധാരണത്വം. സർവാ തിശായിയായതിനോട്, അതായത് ദൈവത്തോട്, ഉള്ള തുറവ് നമ്മുടെ ഘടനയിൽ അടങ്ങിയതാണ്. അക്കാര്യം അംഗീകരിക്കാതിരിക്കുന്നത് ദൈവത്തെ അറിയാതിരിക്കുന്നതിലേക്കു നിശ്ചയമായും നയിക്കും; എന്നുമാത്രമല്ല, അത് നമ്മെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവും ഇല്ലാതാക്കും. ശരീ രവുമായി നാം ഇടപെടുന്ന വൈരുധ്യാത്മകതവഴിതന്നെ ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാകും: ശാശ്വത യുവത്വം എന്ന കാല്പനികസങ്കല്പത്താൽ പ്രേരിതരായി ഒരുവേള നാം ശരീരത്തെ ഭ്രാന്തമായ രീതിയിൽ പരിച രിക്കുന്നു; മറ്റൊരുവേള ശരീരത്തെ ഭൗതികതയിലേക്കാഴ്ത്തി അതിന് ഒരു തരത്തിലുമുള്ള ഔന്നിത്യം നല്കാത്തവിധം പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ശരീരത്തിൽനിന്നു തുടങ്ങിമാത്രം ശരീരത്തിനു മൂല്യം കല്പിക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല എന്നതാണ് യാഥാർഥ്യം. ഓരോ പ്രതീകവും ഒരേ സമയം ശക്തവും ദുർബലവുമാണ്. അക്കാര്യം മാനിക്കപ്പെട്ടില്ലെങ്കിൽ, അത് എന്തായിരിക്കുന്നുവോ അതനുസരിച്ച് അതിനെ കൈകാര്യം ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ, അത് പൊട്ടിത്തകരും; അതിന്റെ ശക്തിചോർന്നു പോകും, അത് നിരർഥകമാകും.

വിശുദ്ധ ഫ്രാൻസിസിന്റെ വീക്ഷണം നമുക്കില്ല. അദ്ദേഹം സൂര്യനെ നോക്കി അതിനെ സഹോദരനെന്നു വിളിച്ചു, കാരണം, അദ്ദേഹത്തിന് അത് അപ്രകാരം അനുഭവപ്പെട്ടു. അത് സുന്ദരവും തേജസ്സോടെ ദീപ്ത മായിരിക്കുന്നതും അദ്ദേഹം കണ്ടു; വിസ്മയഭരിതനായി അദ്ദേഹം പാടി, *അത് അങ്ങയുടെ പ്രതിഫലനമായിരിക്കുന്നു, അത്യുന്നതാ.*[14]

ശരീരത്തിന്റെയും ഓരോ സൃഷ്ടവസ്തുവിന്റെയും പ്രതീകാത്മകമൂല്യം വശമാക്കാനുള്ള കഴിവ് മനുഷ്യനു നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ ആരാധനക്രമത്തിലെ പ്രതീകാത്മകഭാഷ ആധുനിക മനഃസ്ഥിതിക്ക് ഏതാണ്ട് അപ്രാപ്യമായ ഒന്നാക്കിത്തീർക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, അപ്രകാരമുള്ള ഭാഷ നിരാകരിക്കാനാവുന്നതല്ല. കാരണം, പരിശുദ്ധത്രിത്വം നമ്മിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാൻ തിരഞ്ഞെടുത്ത വഴി വചനത്തിന്റെ മാംസത്തിലൂടെയാണ്. ആകയാൽ, ആരാധനക്രമത്തിലെ പ്രതീകങ്ങളുടെ ഉപയോഗവും അവ മനസ്സിലാക്കാനുമുള്ള കഴിവും വീണ്ടെടുക്കുകയാണ് പ്രധാനം. ഇക്കാര്യത്തിൽ നമുക്ക് പ്രത്യാശ നഷ്ടപ്പെടാൻ പാടില്ല. കാരണം, ഞാൻ തൊട്ടുമുമ്പ് പറഞ്ഞതുപോലെ, ഈ മാനം നമ്മുടെ ഘടനയിൽപ്പെട്ടതാണ്. ആത്മാവിന്റെയും ശരീരത്തിന്റെയും ഐക്യം നിഷേധിക്കുന്ന ഭൗതികതയുടെയും ആത്മീയതയുടെയും (materialism and spiritualism) വിപത്തുകൾക്കുപരി ഇത് എപ്പോഴും നവമായി ആവിർഭവിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്; സത്യമോരോന്നും അങ്ങനെയായിരിക്കുന്നതുപൊലെ.

45. അതിനാൽ, ഇനിയും നമുക്ക് എങ്ങനെ പ്രതീകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളാൻ സാധിക്കും എന്നതാണ് ഞാൻ ഉന്നയിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ചോദ്യം. എങ്ങനെയാണ് നമുക്കു വീണ്ടും അവ വായിച്ചെടുക്കാനും അവയോടൊത്തു ജീവിക്കാനും സാധിക്കുന്നത്? കൂദാശകളുടെ ആചരണം, ദൈവകൃപയാൽ അവയുടെ ആചരണത്താൽത്തന്നെ ഫലപ്രദമാണെന്നു (*ex opere operato*) നമുക്കറിയാം, എന്നാൽ അത് വ്യക്തികളുടെ പൂർണ ഇടപെടൽ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നില്ല; അതു സാധ്യമാകുന്നത് അവർതന്നെ അനുയുക്തമാംവിധം സ്വയം ആചരണത്തിന്റെ ഭാഷയുമായി ബന്ധപ്പെടുമ്പോഴാണ്. ഒരു പ്രതീകാത്മക "വായന" എന്നു പറയുന്നത് കേവലം ബൗദ്ധിക ജ്ഞാനമല്ല, ആശയങ്ങളെ ആർജിച്ചെടുക്കുക എന്നതല്ല, പ്രത്യുത ഒരു സജീവ അനുഭവമാണ്.

46. എല്ലാറ്റിനുമുപരി നാം സൃഷ്ടിയെ സംബന്ധിച്ച ആത്മവിശ്വാസം പുനരാർജിക്കണം. വസ്തുക്കൾ ദൈവത്തിൽനിന്നു വരുന്നു എന്നാണ് ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്; കൂദാശകൾ "വസ്തുക്കളാലാണല്ലോ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നത്." അവിടന്നിലേക്കാണ് അവ ക്രമപ്പെടുത്തപ്പെട്ടിരിക്കു

ന്നത്, അവിടന്നാൽ അവ സ്വീകരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്; അവ മനുഷ്യാവതാരത്താൽ സവിശേഷമാംവിധം സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെ അവയ്ക്ക് രക്ഷയുടെ ഉപകരണങ്ങൾ, ആത്മാവിന്റെ ഉപാധികൾ, കൃപയുടെ നീർച്ചാലുകൾ, ആയി മാറാൻ കഴിയും. സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട വസ്തുക്കൾ നമ്മുടെ രക്ഷ സാധ്യമാക്കുന്ന കൗദാശിക പ്രവർത്തനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനപരവും അനിവാര്യവുമായ ഭാഗമാണെങ്കിൽ, നമ്മൾ അവയുടെ മുമ്പിൽ നവവും ഉപരിപ്ലവമല്ലാത്തതും ബഹുമാനപുരസ്സരവും കൃതജ്ഞതാനിർഭരവുമായ വീക്ഷണത്തോടെ നിലകൊള്ളണം. ആദിമുതല്ക്കേ സൃഷ്ടവസ്തുക്കൾ കൂദാശകളിലെ ശുദ്ധീകരണ വരപ്രസാദത്തിന്റെ വിത്ത് നിറഞ്ഞവയായിരുന്നു.

47. ആരാധനക്രമം എങ്ങനെയാണ് നമ്മെ രൂപപ്പെടുത്തുന്നത് എന്ന ചോദ്യം ആവർത്തിക്കുമ്പോൾ വരുന്നത് ആരാധനക്രമപ്രതീകങ്ങൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്താനും അവ മനസ്സിലാക്കാനും ആവശ്യമായ ആന്തരിക മനോഭാവം സ്വായത്തമാക്കാനുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം സംബന്ധിച്ച മറ്റൊരു നിർണായക ചോദ്യമാണ്. ഞാൻ വളരെ ലളിതമായി ഇത് അവതരിപ്പിക്കട്ടെ. എന്റെ മനസ്സിലുള്ളത് മാതാപിതാക്കന്മാരാണ്, കൂടാതെ മുത്തശ്ശീമുത്തശ്ശന്മാർ, നമ്മുടെ അജപാലകർ, മതാധ്യാപകർ എന്നിവരും. അവരിൽനിന്നാണ് നമ്മിൽ മിക്കവരും ആരാധനക്രമത്തിലെ ആംഗ്യങ്ങളുടെ ആഴം മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളത്; ഉദാഹരണത്തിന്, കുരിശടയാളം, മുട്ടുകുത്തൽ, നമ്മുടെ വിശ്വാസത്തിന്റെ പ്രമാണസൂത്രങ്ങൾ എന്നിവ. ഒരുപക്ഷേ, അപ്രകാരം പഠിച്ചതിന്റെ ഓർമ ഇന്ന് നമ്മുടെ മുമ്പിൽ ഇല്ലാതായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതേസമയം, ഒരു വലിയ കരം ഒരു കുട്ടിയുടെ കരം പിടിക്കുന്ന ആംഗ്യവും അങ്ങനെ സാവധാനം ശരീരത്തിലൂടെആദ്യമായി നമ്മുടെ രക്ഷയുടെ അടയാളം വരയ്ക്കുന്നതും നമുക്കു എളുപ്പം വിഭാവനം ചെയ്യാവുന്നതേയുള്ളൂ. വചനങ്ങൾ ചലനത്തെ അനുഗമനം ചെയ്യുന്നു. അതും സാവധാനം ചൊല്ലപ്പെടുമ്പോൾ, അത് ഏതാണ്ട് ആംഗ്യത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളെയും ഉൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ട് ശരീരത്തെ ആകമാനം ഉൾക്കൊള്ളാനുള്ള ശ്രമമാണ്: "പിതാവിന്റെയും...പുത്രന്റെയും...പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെയും...നാമത്തിൽ... ആമേൻ." അതിനുശേഷം കുട്ടിയുടെ കരം തനിച്ചു വിട്ടിരിക്കുകയാണ്;

ഒറ്റയ്ക്ക് അത് ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്നത് പിന്നീട് ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടുന്നു; സഹായം ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ അത് സമീപത്തുതന്നെ ഉണ്ടാകും. അങ്ങനെ ഈ ആംഗ്യം ഒരിക്കൽ നല്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞാൽ, അത് ഒരു ശീലംപോലെ അവനോടൊപ്പം വളരും; അതിന് ഒരു അർഥം കൈവരുകയും ചെയ്യും; ആത്മാവിനു മാത്രമായിരിക്കും അത് അറിയാവുന്നത്. ആ നിമിഷത്തെത്തുടർന്ന്, ആ ആംഗ്യം, അതിന്റെ പ്രതീകാത്മകശക്തി, നമ്മുടേതായി മാറുന്നു; അത് നമുക്കു സ്വന്തമാകുന്നു; അല്പം കൂടി നന്നായി പറഞ്ഞാൽ, നാം അതിനു സ്വന്തമാകുന്നു; അത് നമുക്കു രൂപം നല്കുന്നു; നാം അതിനാൽ രൂപപ്പെടുന്നു. ഇവിടെ ഒരുപാട് പ്രഭാഷണങ്ങളുടെ ആവശ്യമില്ല. ആ ആംഗ്യത്തിലൂടെ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും മനസ്സിലാക്കപ്പെടണമെന്നില്ല. അത് ഏല്പിക്കപ്പെടുന്നതിലും സ്വീകരിക്കുന്നതിലും ചെറുതായിരിക്കുക എന്ന ഭാവമാണ് അവശ്യം വേണ്ടത്. തുടർന്നുള്ള ജോലി ആത്മാവിന്റേതാണ്. ഈ രീതിയിൽ നമ്മൾ പ്രതീകാത്മകഭാഷയിലേക്ക് ഉപക്രമിക്കപ്പെടുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള സമ്പന്നത നമ്മിൽനിന്നു മോഷ്ടിക്കപ്പെടാൻ പാടുള്ളതല്ല. വളർന്നുവരുന്നതനുസരിച്ച് അതു മനസ്സിലാക്കാനുള്ള വർധിതമായ വഴികൾ നമുക്കു തെളിഞ്ഞുവരും, എന്നാൽ എപ്പോഴും ചെറിയവരായിരിക്കുക എന്ന വ്യവസ്ഥ നിലനില്ക്കും.

ആചരണകല *(Ars celebrandi)*

48. ആരാധനക്രമത്തിലെ പ്രതീകങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനും അവയെക്കുറിച്ചുള്ള സജീവ അവബോധത്തിൽ വളരുന്നതിനുമുള്ള ഒരു മാർഗം ആചരണകല *(ars celebrandi)* ശ്രദ്ധിക്കുക എന്നതാണ്. ഈ പ്രയോഗത്തിനുതന്നെ വ്യത്യസ്തങ്ങളായ വ്യാഖ്യാനങ്ങളുണ്ട്. ആരാധനക്രമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രമാണരേഖയുടെ 7-ാം ഖണ്ഡികയിലേക്കു തിരിഞ്ഞാൽ ആരാധനക്രമത്തിന്റെ ദൈവശാസ്ത്രപരമായ അർഥം അവിടെ വ്യക്തമായി കാണാം. അതിലേക്കു ഞാൻ ഇപ്പോൾത്തന്നെ പലവട്ടം തിരിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആചരണകല *(ars celebrandi)* എന്നത് നിർദേശങ്ങളുടെ യാന്ത്രികതയിൽ (rubrical mechanism) ഒതുക്കാവുന്ന ഒന്നല്ല; അതിനെ ഒരു നിയമവുമില്ലാത്ത ചിലപ്പോൾ തികച്ചും അനിയന്ത്രിതമായിപ്പോകുന്ന, ഭാവനാസമ്പന്നമായ ക്രിയാത്മകതയായും കരുതാ

വുന്നതല്ല. ഒരു കർമാനുഷ്ഠാനം എന്നു പറയുന്നത് അതിൽത്തന്നെ ഒരു മാനദണ്ഡമാണ്; എന്നാൽ മാനദണ്ഡം അതിൽത്തന്നെ ഒരിക്കലും ഒരു ലക്ഷ്യസ്ഥാനമല്ല; പക്ഷേ, അതുവഴി സംരക്ഷിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഒരു ഉയർന്ന യഥാർഥ്യം സംരക്ഷിക്കുന്ന ശുശ്രൂഷയാണ് അതു ചെയ്യുന്നത്.

49. ഏതു കലയിലും എന്നപോലെ, ആചരണ കലയും പലതരം അറിവുകൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ഒന്നാമതായി, ആരാധനക്രമംവഴിയായി ഉരുത്തിരിയുന്ന ചലനാത്മകതയെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു ധാരണ ആവശ്യമുണ്ട്. അനുസ്മരണം വഴിയായി പെസഹാരഹസ്യം സന്നിഹിതമാക്കപ്പെടുന്ന വേദിയാണ് ആചരണ പ്രക്രിയ നടക്കുന്ന ഇടം; അങ്ങനെ ജ്ഞാനസ്നാനം സ്വീകരിച്ചവർക്ക് പെസഹാരഹസ്യത്തിലുള്ള പങ്കാളിത്തംവഴിയായി അത് തങ്ങളുടെ ജീവിതത്തിൽ അനുഭവിക്കാൻ സാധിക്കും. ഈ ധാരണ കൂടാതെ ആചരണം ബാഹ്യമായുള്ള കാര്യങ്ങളുടെ നിവൃത്തിയാക്കലിലേക്ക് (ഏറക്കുറെ സ്ഫുടം ചെയ്ത രീതിയിൽ) വഴുതി വീഴുന്നതോ അല്ലെങ്കിൽ അനുഷ്ഠാനവിധികളിൽ (ഏറക്കുറെ കാർക്കശ്യത്തോടെ) മാത്രം ശ്രദ്ധവയ്ക്കുന്നതോ ആയിത്തിരും.

അടുത്തത്, ഓരോ ആചരണത്തിലും പരിശുദ്ധാത്മാവ് എങ്ങനെയാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് എന്നു തിരിച്ചറിയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആചരണകല പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ പ്രവൃത്തിയോട് യോജിച്ചുപോകുന്നതാകണം. അപ്പോൾ മാത്രമേ വ്യക്തിഗത അഭിരുചികൾ പ്രബലപ്പെട്ടതിന്റെ ഫലമായുണ്ടാകുന്ന കർത്തൃനിഷ്ഠകളിൽ നിന്ന് ആചരണം മുക്തമാകുകയുള്ളൂ. അങ്ങനെ മാത്രമേ വിവേചനബുദ്ധി കൂടാതെ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടതും സാംസ്കാരികാനുരൂപണം സംബന്ധിച്ച ശരിയായ ധാരണ ഇല്ലാത്തതുമായ സാംസ്കാരിക അംശങ്ങളുടെ കടന്നുകയറ്റത്തിൽ നിന്ന് അത് സ്വതന്ത്രമാകുകയുള്ളൂ.

അവസാനമായി, പ്രതീകാത്മക ഭാഷയുടെ ഗതിവിജ്ഞാനീയം (dynamics) അറിയേണ്ടതായുണ്ട്, അതായത്, അതിന്റെ പ്രത്യേക സ്വഭാവം, അതിന്റെ ഫലദായകത്വം.

50. ഈ ഹ്രസ്വ സൂചനകളിൽനിന്ന് ഒരു കാര്യം വ്യക്തമാണ്, അതായത്, ആചരണകല തൽക്ഷണം രചിക്കപ്പെടാവുന്ന ഒന്നല്ല. എല്ലാ

കലകളെയുംപോലെ അതിന് ചിട്ടയായ പരിശീലനം ആവശ്യമാണ്. ഒരു കരകൗശല വിദഗ്ധന് സാങ്കേതിക വിദ്യ മാത്രം മതി. ഒരു കലാകാരന് സാങ്കേതിക വിദ്യയോടൊപ്പം പ്രചോദനവും ആവശ്യമുണ്ട്; അത് അയാൾക്കുണ്ടായിരിക്കേണ്ട ക്രിയാത്മക കൈമുതലാണ്. ഒരു യഥാർഥ കലാകാരനെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു കല കൈവശം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു എന്നതല്ല, മറിച്ച് കല അയാളെ കൈവശപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു എന്നതാണ് യാഥാർഥ്യം. പൊതുവേദിയിൽ സംസാരിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പാഠ്യക്രമത്തിൽ പങ്കുചേരുന്നതുകൊണ്ടോ മറ്റുള്ളവരെ സ്വാധീനിക്കത്തക്ക സമ്പർക്ക സങ്കേതങ്ങൾ കൈവശപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടോ ഒരാൾ ആചരണകല അഭ്യസിക്കുന്നില്ല (ഇവിടെ ഞാൻ ഉദ്ദേശശുദ്ധിയെക്കുറിച്ച് വിധിപറയുകയല്ല, മറിച്ച് ഫലങ്ങൾ നിരത്തുന്നു എന്നു മാത്രം). ഓരോ ഉപകരണവും ഉപയോഗപ്രദമത്രേ, എന്നാൽ അത് ആരാധനക്രമത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിനും പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനും ചേർന്നവിധമാകണം. ആചരണത്തിലെ കല അതിനാൽ ത്തന്നെ നമ്മിലേക്കു സംവേദനം നടത്തത്തക്കവിധം ആചരണത്തിൽ ശ്രദ്ധാപൂർവകമായ സമർപ്പണം ആവശ്യമാണ്. ഗ്വാർദീനി എഴുതുന്നു: "നാം എത്രമാത്രം വ്യക്തിവാദസിദ്ധാന്തത്തിലും കർത്തൃനിഷ്ഠയിലും നിമഗ്നരായിരിക്കുന്നു, മഹത്തുക്കളുടെ ക്ഷണത്തോട് നാം എത്രമാത്രം അപരിചിതരായിരിക്കുന്നു, നമ്മുടെ മതാത്മകജീവിതത്തിന്റെ അളവ് എത്രമാത്രം ചെറുതായിരിക്കുന്നു എന്നീ കാര്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രാർഥനയുടെ മഹത്തായ ശൈലിയെക്കുറിച്ചുള്ള അവബോധം നാം വീണ്ടെടുക്കണം; പ്രാർഥനയിൽ നമ്മുടെ അസ്തിത്വം ചേർത്തുവയ്ക്കാൻ താത്പര്യപ്പെടണം. ഇത് സാധ്യമാകുന്നത് അച്ചടക്കബോധത്തിലാണ്, അതായത്, ദുർബലമായ വൈകാരികത ഉപേക്ഷിക്കുന്നതുവഴിയായി. അതു സാധ്യമാകുന്നത് സഭയോടുള്ള അനുസരണത്തിൽ ഗൗരവമുള്ള പ്രവർത്തനം വഴിയാണ്; അതിൽ നമ്മുടെ മതാത്മക ഉൺമയും പ്രവൃത്തിയും ഉൾച്ചേർന്നിരിക്കും."[15] ഇങ്ങനെയാണ് ആചരണകല ശീലിക്കപ്പെടുന്നത്.

51. ഇക്കാര്യത്തെക്കുറിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുമ്പോൾ മുഖ്യകാർമികത്വം വഹിക്കുന്ന അഭിഷിക്തരായ ശുശ്രൂഷകരെക്കുറിച്ചു മാത്രമാണ് നാം സാധാ

രണമായി ചിന്തിച്ചുവരുന്നത്. എന്നാൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു മാനസികഭാവം ജ്ഞാനസ്നാനം സ്വീകരിച്ച എല്ലാവരും ഉൾക്കൊള്ളാൻ ബാധ്യസ്ഥരാണ്. ഒരു സഭാസമൂഹത്തിന്റെ എല്ലാ പ്രവൃത്തികളെയും വാക്കുകളെയും കുറിച്ചാണ് ഞാൻ ചിന്തിക്കുന്നത്: ഒരുമിച്ചു ചേരുന്നത്, പ്രദക്ഷിണത്തിലുള്ള ശ്രദ്ധാപൂർവകമായ കാല്വെയ്പുകൾ നടത്തുന്നത്, ഇരിക്കുന്നത്, എഴുന്നേല്ക്കുന്നത്, മുട്ടുകുത്തുന്നത്, ഗാനമാലപിക്കുന്നത്, നിശ്ശബ്ദമായിരിക്കുന്നത്, പ്രഘോഷിക്കുന്നത്, നോക്കുന്നത്, ശ്രദ്ധിക്കുന്നത് എന്നിവയെക്കുറിച്ച്. ഈ തരത്തിലുള്ള പല മാർഗങ്ങളിലും കൂടെയാണ് അവർ "ഒരു ശരീരമായി" (നെഹെ 8:1) ആചരണത്തിൽ പങ്കുചേരുന്നത്. എല്ലാവരും ഒരേ പ്രവൃത്തി ചെയ്യുകയും എല്ലാവരും ഒരുമിച്ച് ഒരേസ്വരത്തിൽ പറയുകയും ചെയ്യുന്നത് ഓരോ വ്യക്തിക്കും സമൂഹം മുഴുവന്റെയും ശക്തി പകർന്നുനല്കുന്നു. ഈ ഐകരൂപ്യം വ്യക്തിയെ ഇല്ലാതാക്കുന്ന ഒന്നല്ല, മറിച്ച് അത് ഓരോ വിശ്വാസിയെയും തന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ ആധികാരികമായ അനന്യത കണ്ടെത്താൻ പഠിപ്പിക്കുന്നു; അതും കേവലം വ്യക്തികളെന്ന നിലയിലല്ല, പ്രത്യുത ഒരേ ശരീരത്തിൽ ഒന്നായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു എന്ന അവബോധത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. അത് ഒരു ആരാധനക്രമപുസ്തകത്തിലെ ഉപചാരക്രമം പാലിക്കുന്നതിലല്ല. ഗ്വാർദീനി പറഞ്ഞതുപോലെ അത് ഒരു "അച്ചടക്കത്തി"ന്റെ ഭാഗമായുള്ളതാണ്. അതിന്റെ യഥാർഥ അർഥത്തിൽ അത് അനുവർത്തിക്കുകയാണെങ്കിൽ അത് നമ്മെ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനു കാരണമാകും. ഇവയെല്ലാം ആംഗ്യങ്ങളും വാക്കുകളുമാണ്; ഇവ നമ്മുടെ ആന്തരികതലത്തിൽ ക്രമം കൊണ്ടുവരുകയും ചില വികാരങ്ങളും മനോഭാവങ്ങളും പെരുമാറ്റങ്ങളും സജീവമാക്കുകയും ചെയ്യും. ഇവ നാം നമ്മെ പ്രചോദിപ്പിക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരു ആദർശത്തിന്റെ വിശദീകരണമല്ല, പ്രത്യുത നമ്മുടെ ശരീരം ആകമാനം ഉൾപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു പ്രവൃത്തിയത്രേ, അതായത്, ശരീരവും ആത്മാവും അവയുടെ ഏകതാനതയിൽ കാണുന്ന ഭാവത്തിൽ.

52. സമൂഹം മുഴുവന്റേതുമായ കർമാനുഷ്ഠാനങ്ങളിൽ പരമപ്രധാനമായ സ്ഥാനമാണ് നിശ്ശബ്ദതയ്ക്കുള്ളത്. പലപ്പോഴും ആരാധനക്രമനി

ർദേശങ്ങളിൽ അത് പ്രകടമായി എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ദിവ്യപൂജാർപ്പണം മുഴുവനും നിശ്ശബ്ദതയിൽ നിമഗ്നമാണ്; അത് ആരംഭിക്കുന്നതിനുമുമ്പും അതിന്റെ ഓരോ കർമാനുഷ്ഠാനഭാഗം ഉരുത്തിരിയുമ്പോഴും നിശ്ശബ്ദതയുണ്ട്. യഥാർഥത്തിൽ പലയിടങ്ങളിലും അത് സുവ്യക്തമാണ്: അനുതാപ ശുശ്രൂഷയിൽ, "നമുക്കു പ്രാർഥിക്കാം" എന്ന ആഹ്വാനാനന്തരം, വചനശുശ്രൂഷയിൽ (വായനകൾക്കു മുമ്പും വായനകളുടെ ഇടയിലും സുവിശേഷപ്രസംഗത്തിനുശേഷവും), സ്തോത്രയാഗപ്രാർഥനയിൽ, ദിവ്യഭോജനാനന്തരം.[16] അത്തരത്തിലുള്ള നിശ്ശബ്ദത കർമാനുഷ്ഠാനം ഒരു ശ്രദ്ധചിതറിപ്പോക്കലായിക്കരുതി സ്വകാര്യമായ ഏകാന്തതയിൽ സ്വയം മറച്ചുപിടിക്കാനുള്ള ഉള്ളിലെ ഒരു അഭയസ്ഥാനമല്ല. അപ്രകാരം കരുതപ്പെടുന്ന നിശ്ശബ്ദതയെ ആചരണത്തിന്റെതന്നെ അന്തഃസത്തയെ നിഷേധിക്കുന്ന ഒന്നായേ കണക്കാക്കാനാകൂ. ആരാധനക്രമപരമായ നിശ്ശബ്ദത ഉൽകൃഷ്ടമായ ഒന്നാണ്. ആരാധനയുടെ പ്രവൃത്തി മുഴുവനെയും ചൈതന്യവത്താക്കുന്ന പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ സാന്നിധ്യത്തിന്റെയും പ്രവർത്തനത്തിന്റെയും അടയാളമാണത്. ആരാധനക്രമപരമായ അനുക്രമത്തിൽ അത് ഒരു ആഗമനബിന്ദുവാണ്. അത് ആത്മാവിന്റെ അടയാളമാകയാൽ ആത്മാവിന്റെ വിവിധ വശങ്ങളുള്ള പ്രവൃത്തിയുടെ ശക്തി പ്രകടിപ്പിക്കാനുള്ള കഴിവ് അതിനുണ്ട്. ഞാൻ ഇതുവരെ സൂചിപ്പിച്ച നിമിഷങ്ങളെയെല്ലാം കണക്കിലെടുത്ത് ഇങ്ങനെ പറയാവുന്നതാണ്: നിശ്ശബ്ദത പാപത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മനസ്താപത്തിലേക്കും അതിൽനിന്നു പിന്തിരിയാനുള്ള ആഗ്രഹത്തിലേക്കും കടക്കുന്നതാണ്; വചനം ശ്രവിക്കാനുള്ള സന്നദ്ധത അത് ജനിപ്പിക്കുകയും പ്രാർഥന ഉണർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു; ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീരവും രക്തവും ആരാധിക്കാൻ നമ്മെ അതു പ്രാപ്തരാക്കുന്നു; കൂട്ടായ്മയുടെ ഐകമത്യത്തിൽ ഓരോ ആളും മുറിക്കപ്പെടുന്ന അപ്പത്തോട് സ്വയം അനുരൂപപ്പെടാൻ ആത്മാവ് എന്താണ് ആവശ്യപ്പെടുന്നതെന്ന് ഓരോരുത്തരോടും അത് സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഇക്കാരണങ്ങളാൽ വളരെ ശ്രദ്ധാപൂർവംവേണം നാം നിശ്ശബ്ദത എന്ന പ്രതീകാത്മക അനുഷ്ഠാനത്തെ കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടത്. അതിലൂടെയാണ് ആത്മാവ് നമുക്കു രൂപം നല്കുന്നത്, നാം രൂപം പ്രാപിക്കുന്നത്.

53. ഓരോ ആംഗ്യവും ഓരോ വാക്കും എപ്പോഴും പുതുമയാർന്ന, കൃത്യതയുള്ള, ഒരു പ്രവൃത്തിയാണ്. കാരണം, അത് നമ്മുടെ ജീവിതത്തിലെ ഒരു പുതിയ നിമിഷത്തെയാണ് കണ്ടുമുട്ടുന്നത്. ലളിതമായ ഒരു ഉദാഹരണംകൊണ്ട് ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന കാര്യം വ്യക്തമാക്കാം. മാപ്പ് ചോദിക്കാനായി നാം മുട്ടുകുത്തുന്നു. അത് നമ്മുടെ അഹങ്കാരം കുറയ്ക്കാനും ദൈവത്തിനു നമ്മുടെ കണ്ണുനീർ നല്കാനും അവിടത്തെ ഇടപെടലിനായി യാചിക്കാനും ലഭിച്ച ദാനത്തിന് അവിടത്തേക്കു നന്ദിപറയാനും വേണ്ടിയാണ്. ഈ ആംഗ്യം തന്നെയാണ് വാസ്തവത്തിൽ നാം ദൈവത്തിന്റെമുമ്പിൽ എത്രമാത്രം ചെറുതാണ് എന്നു പ്രഖ്യാപിക്കാൻവേണ്ടിയും ഉപയോഗിക്കുന്നത്. എന്നിരുന്നാലും, നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന്റെ വ്യത്യസ്ത അവസരങ്ങളിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതുവഴിയായി അത് നമ്മുടെ ആന്തരികഭാവം കരുപ്പിടിക്കുകയും അതിനെത്തുടർന്ന് നമ്മുടെ ദൈവത്തോടും സഹോദരീസഹോദരന്മാരോടുമുള്ള ബന്ധത്തിൽ അത് പുറമേ പ്രകാശിതമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആകയാൽ, മുട്ടുകുത്തുന്നതും കലാപരമായി ചെയ്യേണ്ടിയിരിക്കുന്നു; അതായത്, അതിന്റെ പ്രതീകാത്മകമായ അർഥം ഉൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ടും ദൈവത്തിന്റെ മുമ്പിൽ ആയിരിക്കുമ്പോൾ അത് പ്രതിഫലിപ്പിക്കാൻ ആവശ്യമായ ഒരു ആംഗ്യമായി അതിനെ കരുതിക്കൊണ്ടും. ഒരു ചെറിയ ആംഗ്യം സംബന്ധിച്ച് ഇക്കാര്യങ്ങളെല്ലാം ശരിയാണെങ്കിൽ, വചനത്തിന്റെ ആചരണത്തിൽ അത് എത്രമാത്രം കൂടുതലായിരിക്കും! ഹാ, വചനം പ്രഘോഷിക്കുന്നതിനും അതു ശ്രവിക്കുന്നതിനും അത് നമ്മുടെ പ്രാർഥനയ്ക്ക് നമ്മെ പ്രചോദിപ്പിക്കുന്നതിനും നമ്മുടെ ജീവിതംതന്നെ അതാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനും ഏതെല്ലാംതരം കലകളാണ് നമ്മൾ അഭ്യസിക്കാൻ ക്ഷണിക്കപ്പെടുന്നത്! ഇവയെല്ലാം ഏറെ ശ്രദ്ധാർഹമാണ്. അത് കേവലം ഔപചാരികതയ്ക്കും പ്രകടനപരതയ്ക്കുമായുള്ളതല്ല, പ്രത്യുത ജീവിതത്തിനും ആന്തരികതയ്ക്കും വേണ്ടിയാണ്. അങ്ങനെ ആചരണത്തിന്റെ ഓരോ ആംഗ്യവും ഓരോ വാക്കും കലാപരമായി അവതരിപ്പിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ, അത് ഓരോ ആളിന്റെയും സമൂഹത്തിന്റെയും ക്രൈസ്തവമായ വ്യക്തിത്വത്തിനു രൂപംനല്കുന്നു.

54. ആചരണകല ആചരിക്കുന്ന സമൂഹത്തിനു മുഴുവനും ആവശ്യമാണെന്നു കരുതിയാൽ അഭിഷിക്തരായ ശുശ്രൂഷകർക്ക് അത് സവി

ശേഷപ്രാധാന്യം അർഹിക്കുന്നതാവണം. ക്രൈസ്തവ സമൂഹങ്ങളെ സന്ദർശിച്ചതുവഴി ഒരു കാര്യം എന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു: ഒരു സഭാസമൂഹം ആരാധനക്രമം ജീവിക്കുന്നത് - അത് അതിന്റെ മേന്മയ്ക്കായാലും, ദൗർഭാഗ്യകരമായി തിന്മയ്ക്കായാലും - അതിന്റെ സാമൂഹികാചരണത്തിൽ അതിന്റെ അജപാലകൻ എങ്ങനെയാണ് അധ്യക്ഷനായി പെരുമാറുന്നത് എന്നതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. അധ്യക്ഷനായിരിക്കുന്നതിന് വിവിധങ്ങളായ "മാതൃകകൾ" ഉണ്ടെന്നു പറയാം. ഇവിടെ അപ്രകാരമുള്ള ചില സമീപനങ്ങളുടെ പട്ടിക ചേർക്കാം. അവ പരസ്പരം വിരുദ്ധങ്ങളായിരിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ അവ ഓരോന്നും അപര്യാപ്തമായ രീതിയിൽ അധ്യക്ഷപദം അലങ്കരിക്കുന്നവയാണ്. കാർക്കശ്യം നിറഞ്ഞ കഠിനനിഷ്ഠ അല്ലെങ്കിൽ പ്രകോപനപരമായ സർഗാത്മകത, ആത്മീയവൽകരിക്കുന്ന യോഗാത്മകത അല്ലെങ്കിൽ പ്രായോഗികതനിറഞ്ഞ നിർവഹണപരത, തിരക്കുകൂട്ടിയുള്ള ചടുലത അല്ലെങ്കിൽ വർധിത ഊന്നൽ നല്കിയുള്ള അവധാനത, അലസമായ ശ്രദ്ധയില്ലായ്മ അല്ലെങ്കിൽ നിസ്സാരകാര്യങ്ങളിൽ അത്യധികമായ ശ്രദ്ധ, അതിവിശാലമായ സൗഹൃദം അല്ലെങ്കിൽ പൗരോഹിത്യപരമായ അസഹ്യത എന്നിവയാണവ. അധ്യക്ഷപദം അലങ്കരിക്കുന്നതിൽ ഇപ്രകാരം ഏറെ മാതൃകകൾക്കുള്ള അപര്യാപ്തതയ്ക്ക് ഒരു പൊതുവായ മൂലകാരണം ഉണ്ടെന്നാണ് ഞാൻ കരുതുന്നത്, അതായത് ഒരു ഉയർന്ന വ്യക്തിപരതയുള്ള ആചരണശൈലി; അത് അത്ര കൃത്യമായി മറച്ചുവയ്ക്കപ്പെടാനാവാത്ത ശ്രദ്ധാകേന്ദ്രമായിത്തീരാനുള്ള മതിഭ്രമത്തിന്റെ ആവിഷ്കാരമായിത്തീരുന്നു. നമ്മുടെ ആചരണങ്ങൾ സംപ്രേഷണം ചെയ്യുമ്പോഴോ ഓൺലൈനായി പ്രചരിപ്പിക്കുമ്പോഴോ ആണ് ഇക്കാര്യം പലപ്പോഴും കൂടുതൽ വ്യക്തമാകുന്നത്. പ്രസ്തുത സംപ്രേഷണങ്ങൾ എപ്പോഴും സന്ദർഭോചിതമാകണമെന്നില്ല; അവയെക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ വിചിന്തനം ആവശ്യമാണ്. ഇവിടെ നിങ്ങൾ എന്നെ മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കുക: ഇവ സർവവ്യാപിയായ ഒരുതരം പെരുമാറ്റരീതിയല്ല; എന്നിരുന്നാലും സമൂഹങ്ങൾ ഈ വിനയാൽ വലയുന്നത് അത്ര വിരളമായല്ല.

55. അധ്യക്ഷസ്ഥാനം അലങ്കരിക്കുന്നതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ പറയാനുണ്ട്, പ്രത്യേകിച്ച് അത് എത്ര സൂക്ഷ്മത ആവശ്യപ്പെ

ടുന്നു എന്നതിനെക്കുറിച്ച്. ഞാൻ പല അവസരങ്ങളിലും സുവിശേഷ പ്രസംഗം എന്ന അതീവ ശ്രദ്ധവേണ്ട കടമയെക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.[17] ഇപ്പോൾ ഞാൻ മറ്റു ചില വിശാലമായ പരിഗണനകളിൽ ഒതുങ്ങുന്നു, ഏറെപ്രത്യേകിച്ച് എങ്ങനെയാണ് നാം ആരാധനക്രമത്തിലൂടെ രൂപപ്പെടുന്നത് എന്നത് നിങ്ങളോടൊപ്പം ചിന്തിക്കുകയാണ്. നമ്മുടെ സമൂഹങ്ങളിൽ സാധാരണമായി ഞായറാഴ്ചകളിൽ നടന്നുവരുന്ന ദിവ്യപൂജാർപ്പണത്തെക്കുറിച്ചാണ് ഞാൻ ചിന്തിക്കുന്നത്; അതിനാൽ ഞാൻ വൈദികരെ അഭിസംബോധന ചെയ്യുന്നു, അതോടൊപ്പം അഭിഷിക്തരായ എല്ലാ ശുശ്രൂഷകരെയും.

56. താൻ പൗരോഹിത്യകൂദാശയിൽ സ്വീകരിച്ച പ്രത്യേകദാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് വൈദികൻ സവിശേഷമാംവിധം ആചരണത്തിൽ പങ്കാളിയാകുന്നതും അങ്ങനെ അത് അധ്യക്ഷപദം അലങ്കരിക്കുന്നതിൽ പ്രകാശിതമാകുന്നതും. താൻ നിർവഹിക്കാൻ വിളിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മറ്റെല്ലാ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളുംപോലെയല്ല അത്; അത് തന്റെ സഭാസമൂഹം പ്രാഥമികമായി തന്നെ ഭരമേല്പിച്ച ഒരു ഉത്തരവാദിത്വവുമല്ല; തന്റെ തിരുപ്പട്ടസ്വീകരണത്തിൽ പരിശുദ്ധാത്മാഭിഷേകംവഴി ലഭിച്ച വരത്തിന്റെ അനന്തരഫലമാണത്; അത് അപ്രകാരമുള്ള ഒരു ഉത്തരവാദിത്വത്തിന് തന്നെ പ്രാപ്തനാക്കുന്നു. സമൂഹത്തിന്റെ അധ്യക്ഷപദം അലങ്കരിക്കുന്നതുവഴി പുരോഹിതൻ രൂപപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

57. ഈ ശുശ്രൂഷ നന്നായി നടത്താൻ - അതും കലാപരമായി നടത്താൻ - ദൈവത്തിന്റെ കരുണയാൽ, താൻ ഉത്ഥിതനായ നാഥന്റെ ഒരു പ്രത്യേകതരം സാന്നിധ്യമാണെന്ന നിയതമായ അവബോധം പുരോഹിതന് ഉണ്ടായിരിക്കുക എന്നത് മൗലികപ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്ന ഒന്നാണ്. അഭിഷിക്തനായ ശുശ്രൂഷകൻ കർത്താവിന്റെ സാന്നിധ്യത്തിന്റെ രൂപങ്ങളിൽ ഒന്നാണെന്നത് ക്രിസ്തീയ സമൂഹത്തെ മറ്റ് സമൂഹങ്ങളിൽനിന്നും തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാക്കുംവിധം അതിവിശിഷ്ടമാക്കുന്നു (*ആരാധനക്രമം*, ഖ. 7 കാണുക). ഈ യാഥാർഥ്യം അധ്യക്ഷപദവി അലങ്കരിക്കുന്ന ആളിന്റെ ആംഗ്യങ്ങൾക്കും വാക്കുകൾക്കും "കൗദാശികമായ" പ്രാമുഖ്യം (വിശാല അർഥത്തിൽ) നല്കുന്നു.

പ്രസ്തുത ആംഗ്യങ്ങളിലും വാക്കുകളിലും അന്ത്യത്താഴവേളയിൽ എന്ന പോലെ ഇന്നും നമ്മോടൊത്തു പെസഹാ ഭക്ഷിക്കാനുള്ള നാഥന്റെ ആഗ്രഹം അനുഭവവേദ്യമാകാനുള്ള അവകാശം, ആചരണം നടത്തുന്ന സഭാസമൂഹത്തിനുണ്ട്. ആകയാൽ ഉത്ഥിതനായ നാഥനാണ് മുഖ്യ കാർമികത്വം വഹിക്കുന്നത്; അനുയുക്തമല്ലാത്ത ഭാവങ്ങളും പെരുമാറ്റങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന നമ്മുടെ സ്വന്തം അപക്വതകളല്ല. ഓരോ വ്യക്തിയോടും കൂട്ടായ്മയിൽ ആയിരിക്കുക എന്ന നാഥന്റെ ആഗ്രഹത്താൽ കീഴടക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കണം പുരോഹിതന്റെ ഭാവം. സ്നേഹത്താൽ ജ്വലിക്കുന്ന യേശുവിന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെയും കർത്താവിന്റെ സ്നേഹത്തിന്റെ പാത്രമായിരിക്കുന്ന ഓരോ വിശ്വാസിയുടെയും ഹൃദയത്തിന്റെയും മധ്യേ സ്ഥാപിച്ചവനെപ്പോലെയാകണം പുരോഹിതൻ. ദിവ്യപൂജയിൽ അധ്യക്ഷപദം അലങ്കരിക്കുക എന്നു പറഞ്ഞാൽ, ദൈവസ്നേഹത്തിന്റെ തീച്ചൂളയിൽ നിമഗ്നനാകുക എന്നത്രേ. ഈ യാഥാർഥ്യം നാം മനസ്സിലാക്കിക്കഴിയുമ്പോൾ, അഥവാ അതിന്റെ ഒരംശം നമുക്കു ഗ്രാഹ്യമായിക്കഴിയുമ്പോൾ, പിന്നീട് യഥോചിതമായ പെരുമാറ്റം നടത്താൻ നമ്മെ ബാധ്യസ്ഥരാക്കുന്ന ഒരു നിർദേശികയുടെ (Directory) ആവശ്യം നമുക്കുണ്ടാകില്ല. അത് നമുക്ക് ആവശ്യമായിവന്നാൽ അതിന്റെ കാരണം, *നമ്മുടെ ഹൃദയകാഠിന്യമാകും*. ഏറ്റവും ഉയർന്നതും അതിനാൽത്തന്നെ അതീവശ്രദ്ധവേണ്ടതുമായ മാനദണ്ഡം ദിവ്യബലിയുടെ ആചരണം എന്ന യാഥാർഥ്യം തന്നെയാണ്; അത് വാക്കുകളെയും ആംഗ്യങ്ങളെയും വികാരങ്ങളെയും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു; ഇവതന്നെയും നാം ശുശ്രൂഷചെയ്യുന്ന യാഥാർഥ്യത്തിന്റെ തലത്തോട് ചേർന്നതാണോ അല്ലയോ എന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാക്കിത്തരും. അതിനാൽ, അത് തൽക്ഷണം രചിക്കപ്പെടാവുന്നതല്ല എന്ന കാര്യം വ്യക്തമാക്കുന്നു. അത് ഒരു കലയാണ്. അത് പുരോഹിതന്റെ ഭാഗത്തുനിന്ന് സാധന ആവശ്യപ്പെടുന്നു, അതായത്, ഭൂമിയിൽ തീയിടാനായിവന്ന (ലൂക്കാ 12:49) കർത്താവിന്റെ സ്നേഹജ്വാലയ്ക്കുള്ള സുസ്ഥിരമായ പരിചരണം.

58. കർത്താവിന്റെ കല്പന അനുസരിച്ചുകൊണ്ട് ആദ്യസമൂഹം അപ്പം മുറിച്ചപ്പോൾ അത് അവർ ചെയ്തത് സഭയുടെ ആദ്യപടികൾ അനു

ഗമനം ചെയ്ത മറിയത്തിന്റെ സാന്നിധ്യത്തിലായിരുന്നു: "ഇവരെല്ലാ വരും ഏകമനസ്സോടെ സ്ത്രീകളോടും യേശുവിന്റെ അമ്മയായ മറിയ ത്തോടും അവന്റെ സഹോദരന്മാരോടുമൊപ്പം പ്രാർഥനയിൽ വിശ്വ സ്തതയോടെ ഉറച്ചുനിന്നിരുന്നു"(അപ്പ 1:14). അപ്പസ്തോലന്മാരെ ഭര മേല്പിച്ച തന്റെ പുത്രന്റെ ക്രിയകളെ കന്യാമാതാവ് "കാത്തു പാലി ക്കുന്നു." ഗബ്രിയേൽ ദൂതന്റെ വാക്കുകൾ സ്വീകരിച്ചശേഷം മാംസം ധരിച്ച വചനത്തെ തന്റെ ഉദരത്തിൽ സംരക്ഷിച്ച അവൾ വീണ്ടും തന്റെ പുത്രന്റെ ശരീരത്തെ രൂപപ്പെടുത്തുന്ന ആ ക്രിയകൾ സഭയുടെ ഉദര ത്തിൽ സംരക്ഷിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത ക്രിയകളെ, താൻ ദാനമായി സ്വീക രിച്ച തിരുപ്പട്ടകൂദാശയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആവർത്തിക്കുന്ന പുരോ ഹിതൻതന്നെയും കന്യകയുടെ ഉദരത്തിൽ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. അങ്ങ നെയെങ്കിൽ നാം പെരുമാറേണ്ടത് എങ്ങനെയാണ് എന്ന് നമ്മോടു നിർദേശിക്കാൻ യഥാർഥത്തിൽ നമുക്ക് ഒരു നിയമത്തിന്റെ ആവശ്യ മുണ്ടോ?

59. ഭൂമിയിൽ കർത്താവിന്റെ സ്നേഹം ആളിക്കത്തിക്കാൻ ഉപകരണ ങ്ങളായി മാറുന്ന പുരോഹിതർ, സഭയായിത്തീർന്ന കന്യകയുടെ (വിശുദ്ധ ഫ്രാൻസിസ് അവളെകുറിച്ച് പാടിയതുപോലെ), അതായത്, മറിയത്തിന്റെ ഉദരത്തിൽ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന അവർ, പരിശുദ്ധാത്മാവ് തങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കാൻ അനുവദിക്കണം; അങ്ങനെ അവർ അവ രിൽ അവിടന്ന് അവരുടെ തിരുപ്പട്ടസ്വീകരണസമയത്ത് ആരംഭിച്ച ജോലി പൂർത്തിയാക്കാൻ അനുവദിക്കണം. താൻ പാപിയാണെന്ന ബോധ്യത്തോടെയുള്ള പത്രോസിന്റെ ഭയത്തോടെ (ലൂക്കാ 5:1-11), സഹനദാസന്റെ ആഴമാർന്ന വിനയത്തോടെ (ഏശ 42-ാ തുടർന്നും കാണുക), നിത്യേനയുള്ള ശുശ്രൂഷയ്ക്കായി തങ്ങളെ ഭരമേല്പിച്ചി രിക്കുന്ന ജനത്താൽ തങ്ങൾ "ഭക്ഷിക്കപ്പെടണം" എന്ന ആഗ്രഹത്തോ ടെ, തങ്ങളുടെ ബലിയർപ്പണത്തിലുള്ള സമൂഹത്തിലെ അധ്യക്ഷ സ്ഥാനശുശ്രൂഷ നടത്താനുള്ള സാധ്യത പരിശുദ്ധാത്മാവ് പുരോഹി തർക്കു നല്കുന്നു.

60. ആചരണംതന്നെയാണ് പുരോഹിതനെ ഈ തലത്തിലേക്കും അധ്യ ക്ഷതവഹിക്കുന്നതിന്റെ ഗുണമേന്മയിലേക്കും എത്തിച്ചേരാൻ പഠിപ്പി

ക്കുന്നത്. ഞാൻ ഇത് ആവർത്തിക്കുന്നു. നമ്മുടെ പൂർണമനസ്സും വൈകാരികതയും ഉൾപ്പെട്ടാൽപ്പോലും ഒരു ബൗദ്ധികമായ ഒത്തുചേരലല്ല ഇത്. ആകയാൽ, ആരാധനക്രമം തന്റെ അധരങ്ങളിലും തന്റെ കരങ്ങളിലും വച്ചുകൊടുക്കുന്ന വാക്കുകളാലും ആംഗ്യങ്ങളാലും അധ്യക്ഷസ്ഥാനം നിർവഹിച്ചുകൊണ്ടാണ് പുരോഹിതൻ രൂപപ്പെടുന്നത്. അവൻ ഒരു സിംഹാസനത്തിൽ ആരൂഢനല്ല.[18] കാരണം, ശുശ്രൂഷിക്കുന്നവന്റെ വിനയത്തോടെയാണ് കർത്താവ് ഭരിക്കുന്നത്. അതുവഴി അവൻ ബലിപീഠത്തിന്റെ കേന്ദ്രീയതയിൽനിന്ന് ഒട്ടും ശ്രദ്ധകുറയ്ക്കുന്നില്ല; ബലിപീഠം ക്രിസ്തുവിന്റെ അടയാളമാണല്ലോ. അവിടത്തെ കുത്തിത്തുറക്കപ്പെട്ട പാർശ്വത്തിൽനിന്നാണ് രക്തവും ജലവും ഒഴുകിയത്; അവ വഴിയാണല്ലോ സഭയുടെ കൂദാശകൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടതും അവ സ്തുതിയുടെയും കൃതജ്ഞതയുടെയും കേന്ദ്രമായതും.[19]

കാഴ്ചസമർപ്പിക്കാനായി അൾത്താരയെ സമീപിക്കുന്ന പുരോഹിതൻ എളിമയും അനുതാപവും അഭ്യസിക്കാൻ പ്രേരിതനാകുന്നു. കാരണം അവൻ പറയുന്നു: "കർത്താവേ, എളിമയുടെ അരൂപിയും അനുതപിക്കുന്ന ഹൃദയവുമുള്ള ഞങ്ങളെ അങ്ങ് സ്വീകരിക്കണമേ. കർത്താവായ ദൈവമേ, ഇന്ന് അങ്ങയുടെ തിരുമുമ്പിൽ ഞങ്ങളുടെ ബലി അങ്ങെയ്ക്ക് പ്രീതികരമായിത്തീരട്ടെ."[20] തന്നിൽ നിക്ഷിപ്തമായിരിക്കുന്ന ശുശ്രൂഷയ്ക്ക് യോഗ്യനാകാൻ പുരോഹിതന് തനിയേ സാധിക്കുകയില്ല; അതിനാൽ, പുരോഹിതൻ ജലത്തിന്റെ അടയാളത്താൽ ശുദ്ധീകൃതനാകാൻ ആരാധനക്രമം അവനെ പ്രാർഥിക്കാനായി ക്ഷണിക്കുന്നു: "കർത്താവേ, എന്റെ മാലിന്യത്തിൽനിന്ന് എന്നെ കഴുകുകയും പാപത്തിൽനിന്ന് എന്നെ ശുദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്യണമേ."[21]

പുരോഹിതന്റെ അധരങ്ങളിൽ ആരാധനക്രമം വച്ചുകൊടുക്കുന്ന വചനങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക സ്വരരൂപങ്ങൾ ആവശ്യമായ വ്യത്യസ്തങ്ങളായ ഉള്ളടക്കങ്ങളാണുള്ളത്: ഈ വചനങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യമനുസരിച്ച് ഒരു യഥാർഥ ഉച്ചാരണകലതന്നെ (*ars dicendi*) പുരോഹിതനിൽ നിന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്നു. അവ അവന്റെ ആന്തരിക വികാരങ്ങൾക്ക് രൂപവും ഭാവവും നല്കുന്നു: ഒരുവേള അത് സമൂഹത്തിന്റെ നാമത്തിൽ പിതാവിനോടുള്ള അപേക്ഷയാണ്; മറ്റൊരുവേള അത് സമൂഹത്തോടുള്ള ഉദ്ബോ

ധനമാണ്; വേറൊരുവേള സമൂഹം മുഴുവനുമായി ചേർന്നുകൊണ്ട് ഒരേ സ്വരത്തിലുള്ള പ്രഘോഷണമാണ്.

ജ്ഞാനസ്നാനം സ്വീകരിച്ചവരെല്ലാവരും ഭക്തിപൂർവവും നിശ്ശബ്ദ തയിലും ശ്രവിക്കുകയും പ്രഘോഷണങ്ങൾകൊണ്ട് ഇടപെടുകയും ചെയ്യുന്ന സ്തോത്രയാഗപ്രാർഥനയിൽ[22] (IGMR 78-79), "വിശുദ്ധ ജനം മുഴുവന്റെയും നാമത്തിൽ" അന്ത്യത്താഴവേളയിലെ പുത്രന്റെ കാഴ്ച പിതാവിന്റെ മുമ്പിൽ അനുസ്മരിക്കാനും അങ്ങനെ അളവില്ലാത്ത ആ ദാനം നവമായി അൾത്താരയിൽ സന്നിഹിതമാക്കാനുമുള്ള ശക്തി അധ്യക്ഷപദം അലങ്കരിക്കുന്ന ആളിനു ലഭിക്കുന്നു. ഈ കാഴ്ചസമർ പ്പണത്തിൽ സ്വയം കാഴ്ചവച്ചുകൊണ്ട് അയാൾ പങ്കുചേരുന്നു. സ്വയം അതിൽ ഭാഗഭാക്കാകാതെ പുരോഹിതന് അന്ത്യത്താഴത്തിന്റെ കഥ പിതാവിന്റെ മുമ്പിൽ ആവർത്തിച്ചനുസ്മരിക്കാനാവില്ല. തന്റെതന്നെ ശരീരവും, തന്റെ ജീവിതവും തന്നെ ഭരമേല്പിച്ചിരിക്കുന്ന ജനത്തിനു സമർപ്പിക്കുക എന്ന ആഗ്രഹമില്ലാതെ, "എല്ലാവരും ഇതിൽനിന്നു വാങ്ങി ഭക്ഷിക്കുവിൻ; എന്തെന്നാൽ, ഇത് നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടി അർപ്പി ക്കപ്പെടാനിരിക്കുന്ന എന്റെ ശരീരമാകുന്നു" എന്നുപറയാൻ പുരോ ഹിതനു കഴിയില്ല. തന്റെ ശുശ്രൂഷയുടെ അഭ്യസനത്തിൽ ഇതാണു പുരോഹിതനു സംഭവിക്കുന്നത്.

ഇതെല്ലാം വഴിയായും മറ്റനവധി കാര്യങ്ങളാലും പുരോഹിതൻ ആച രണത്തിന്റെ പ്രവൃത്തിവഴി നിരന്തരമായി രൂപപ്പെടുത്തപ്പെടുന്നു.

***

61. ഈ കത്തിലൂടെ ഞാൻ ചില ചിന്തകൾ പങ്കുവയ്ക്കാനാണ് ആഗ്ര ഹിച്ചത്; എന്നാൽ അത് തീർച്ചയായും നാം ആചരിക്കുന്ന ദിവ്യരഹ സ്യങ്ങളുടെ അതിബൃഹത്തായ കലവറയെ അപഗ്രഥിച്ചു തീർക്കു ന്നില്ല. ക്രൈസ്തവ ആധ്യാത്മികതയുടെ ഉറവയിൽനിന്നു ശേഖരി ക്കാൻ ദൈവത്തിന്റെ വിശുദ്ധജനത്തെ സഹായിക്കാൻ എല്ലാ മെത്രാ ന്മാരെയും വൈദികരെയും ഡീക്കന്മാരെയും, സെമിനാരികളിലെ അധ്യാപകരെയും ദൈവശാസ്ത്ര ഫാക്കൽറ്റികളിലെയും ദൈവ ശാസ്ത്ര സ്കൂളുകളിലെയും അധ്യാപകരെയും എല്ലാ മതാധ്യാപക

രെയും ഞാൻ ഉദ്ബോധിപ്പിക്കുന്നു. കൗൺസിലിന്റെ ആരാധനക്രമം സംബന്ധിച്ച കോൺസ്റ്റിറ്റ്യൂഷനിലെ (*Sacrosanctum Concilium*) ആദ്യ ഖണ്ഡികകളിൽ കാണുന്ന പൊതു തത്ത്വങ്ങളുടെ സമ്പന്നത വീണ്ടും കണ്ടെത്താൻ നമ്മൾ നിരന്തരം ക്ഷണിക്കപ്പെടുന്നു; അങ്ങനെ നാം കൗൺസിലിന്റെ ആദ്യകോൺസ്റ്റിറ്റ്യൂഷനും മറ്റുള്ളവയും തമ്മിലുള്ള അഭേദ്യമായ ബന്ധം മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രാപ്തരാകും.

ഇക്കാരണത്താൽ "പത്രോസിനോടൊപ്പം, പത്രോസിനു വിധേയപ്പെട്ട്" (*cum Petro et sub Petro)* എന്ന തത്ത്വത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ട് കൗൺസിൽ പിതാക്കന്മാർ നടത്താനുദ്ദേശിച്ച അനുഷ്ഠാനപരമായ പരിഷ്കരണത്തിൽനിന്ന് നമുക്കു പിന്നാക്കം പോകാനാവില്ല. പരിശുദ്ധാത്മാവിന്റെ പ്രചോദനത്താലും അജപാലകർ എന്ന നിലയിൽ തങ്ങളുടെ മനഃസാക്ഷിയെ പിന്തുടർന്നതിന്റെ ഭാഗമായുമാണ് നവീകരണത്തിനിടയാക്കിയ തത്ത്വങ്ങൾ അവർ അംഗീകരിച്ചത്. രണ്ടാം വത്തിക്കാൻ കൗൺസിലിന്റെ ഡിക്രി അനുസരിച്ച് (*ex decreto Sacro Sancti Oecumenici Concilii Vaticani II)* വിശുദ്ധ പോൾ ആറാമൻ, വിശുദ്ധ ജോൺ പോൾ രണ്ടാമൻ എന്നീ പരിശുദ്ധ പിതാക്കന്മാർ പരിഷ്കരിച്ച ആരാധനക്രമപുസ്തകങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചപ്പോൾ, അവർ കൗൺസിലിന്റെ നവീകരണ പരിപാടിക്കു വിശ്വസ്തതയോടെ ഉറപ്പു നല്കുകയായിരുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ ഞാൻ "പാരമ്പര്യത്തിന്റെ കാവല്ക്കാർ" (*Traditionis custodes)* എന്ന പ്രബോധനം എഴുതി; അങ്ങനെ സഭ അനവധി ഭാഷകളുടെ വൈവിധ്യത്തിൽ, തന്റെ ഐക്യം പ്രകടമാക്കത്തക്കവിധം, ഒരേയൊരു പ്രാർഥന ഉയർത്താൻ പ്രാപ്തയാകട്ടെ.[23]

ഞാൻ എഴുതിയതുപോലെ, ഈ ഐക്യം റോമൻറീത്തിലുള്ള സഭ മുഴുവനിലും പുനഃപ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെടണമെന്നു ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

62. ഈ കത്ത് വഴിയായി ക്രൈസ്തവ ആരാധനയുടെ മനോഹാരിതയെക്കുറിച്ചുള്ള നമ്മുടെ വിസ്മയം പുനർജനിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതുവഴിയായി ആധികാരികമായ ആരാധനക്രമപരമായ രൂപവൽകരണത്തിന്റെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ച് നമ്മെ അനുസ്മരിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, പെസഹാരഹസ്യത്തിന്റെ സത്യം പ്രകാശിതമാകാൻ അതിന്റെ ആചരണത്തിന്റെ കല

അഭ്യസിക്കുന്നതിലുള്ള പ്രാധാന്യം മനസ്സിലാക്കാനും ജ്ഞാനസ്നാനം സ്വീകരിച്ച ഓരോ ആളും അവന്റെയോ അവളുടെയോ ദൈവവിളി അനുസരിച്ച് അതിൽ പങ്കുചേരേണ്ടതിനെക്കുറിച്ച് അനുസ്മരിപ്പിക്കാനും ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

ഈ സമ്പന്നത മുഴുവൻ നമ്മിൽ നിന്നു വിദൂരത്തല്ല. ഇത് നമ്മുടെ സഭകളിൽ, നമ്മുടെ ക്രൈസ്തവ തിരുനാളുകളിൽ, കർത്തൃദിനത്തിന്റെ കേന്ദ്രീയതയിൽ, നാം ആചരിക്കുന്ന കൂദാശകളുടെ ശക്തിയിൽ പൂർണമായി അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ക്രിസ്തീയ ജീവിതമെന്നത് വളർച്ചയുടെ നിരന്തരമായ ഒരു യാത്രയാണ്. ആനന്ദത്തിലും കൂട്ടായ്മയിലും നമ്മെത്തന്നെ രൂപപ്പെടുത്താൻ നാം വിളിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

63. ഈ ആഗ്രഹത്താൽ ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു പിൻചെല്ലാൻ മറ്റൊരു സൂചനകൂടി നല്കുന്നു. ആരാധനക്രമവർഷത്തിന്റെയും കർത്തൃദിനത്തിന്റെയും അർഥം വീണ്ടും കണ്ടെത്താൻ ഞാൻ നിങ്ങളെ ക്ഷണിക്കുന്നു. രണ്ടാം വത്തിക്കാൻ കൗൺസിൽതന്നെയും ഈ രണ്ട് ആഹ്വാനങ്ങളും നല്കിയിരുന്നതാണ് (*ആരാധനക്രമം*, ഖ. 102-111 വരെ കാണുക).

64. ഞാൻ മുകളിൽ പ്രതിപാദിച്ച എല്ലാറ്റിന്റെയും പശ്ചാത്തലത്തിൽ, ആരാധനവർഷം എന്നത് നമുക്ക് ക്രിസ്തുരഹസ്യത്തിന്റെ അറിവിൽ വളരാനുള്ള ഒരവസരം നല്കുന്ന ഒന്നാണ്, അതായത്, നമ്മുടെ ജീവിതം അവിടത്തെ മരണത്തിലും ഉത്ഥാനത്തിലും നിമഗ്നമാക്കാനും അവിടത്തെ മഹത്ത്വപൂർണമായ വരവു കാത്തിരിക്കാനുമുള്ള അവസരമായിരിക്കുന്നത്. ഇത് ഒരു യഥാർഥ തുടർരൂപപ്പെടലാണ്. നമ്മുടെ ജീവിതമെന്നത് യാദൃച്ഛികമായ ഒന്നിനു പുറകേ ഒന്നായി വന്നുഭവിക്കുന്ന കുഴഞ്ഞുമറിഞ്ഞ സംഭവങ്ങളുടെ ഒരു ആകത്തുകയല്ല. മറിച്ച്, അത് കൃത്യമായ ഒരു പ്രയാണമാണ്. അത് അവിടത്തെ മരണോത്ഥാനങ്ങളുടെ ഒരു വാർഷിക ആഘോഷത്തിൽനിന്ന് അടുത്ത ആഘോഷത്തിലേക്കു നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന, അവിടന്നുമായി നമ്മെ അനുരൂപപ്പെടുത്തുന്ന ഒന്നാണ്; അത് "അനുഗ്രഹപൂർണമായ പ്രത്യാശയും നമ്മുടെ രക്ഷകനായ യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ ആഗമനവും പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ട്" [24] നാം ചെലവഴിക്കുന്ന കാലമാണ്.

65. അവിടത്തെ മരണോത്ഥാനത്താൽ നവമാക്കപ്പെട്ട കാലം മുന്നോട്ടു ഗമിക്കുമ്പോൾ, കർത്തൃദിനമായ എല്ലാ എട്ടാം ദിവസവും സഭ നമ്മുടെ

രക്ഷയുടെ സംഭവം ആചരിക്കുന്നു. ഞായറാഴ്ച ആചരണം ഒരു കല്പന എന്നതിനുപരിയായി, ദൈവം തന്റെ ജനത്തിനു നല്കിയ ഒരു സമ്മാനമാണ്; അക്കാരണത്താൽ, സഭ അതിനെ ഒരു കല്പന മൂലം പരിപാലിക്കുന്നു. ഞായറാഴ്ച ആചരണം ക്രൈസ്തവ സമൂഹത്തിന് ദിവ്യബലിയാൽ രൂപപ്പെടാനുള്ള സാധ്യത നല്കുന്നു. ഞായറാഴ്ച മുതൽ ഞായറാഴ്ചവരെ ഉത്ഥിതനായ നാഥന്റെ വചനം – അത് എന്തിനുവേണ്ടി അയയ്ക്കപ്പെട്ടുവോ അത് നമ്മിൽ നിറവേറാൻവേണ്ടി (ഏശ 55:10–11 കാണുക) – നമ്മുടെ അസ്തിത്വത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. ഞായറാഴ്ച മുതൽ ഞായറാഴ്ചവരെ ക്രിസ്തുവിന്റെ ശരീരരക്തങ്ങളിലുള്ള പങ്കുചേരൽ നമ്മുടെ ജീവിതങ്ങൾ പിതാവിനു പ്രീതികരമായ ഒരു ബലിയായി മാറ്റാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു; അത് സഹോദരതുല്യമായ പങ്കുവയ്ക്കലിലും അതിഥി സൽക്കാരത്തിലും ശുശ്രൂഷയിലുമായിരിക്കും സഫലമാകുന്നത്. ഞായറാഴ്ച മുതൽ ഞായറാഴ്ചവരെ മുറിക്കപ്പെട്ട അപ്പത്തിന്റെ ശക്തി സുവിശേഷം പ്രഘോഷിക്കുന്നതിൽ നമ്മെ നിലനിറുത്തുന്നു; അപ്രകാരമാണ് നമ്മുടെ ആചരണത്തിന്റെ ആധികാരികത അതിൽത്തന്നെ പ്രകാശിതമാകുന്നത്.

ആത്മാവ് സഭയോടു പറയുന്നതെന്താണെന്ന് ഒരുമിച്ച് കേൾക്കാനായി നമുക്കു നമ്മുടെ വിവാദങ്ങൾ ഒഴിവാക്കാം. നമ്മുടെ കൂട്ടായ്മ നിലനിറുത്താം. ആരാധനക്രമത്തിന്റെ മനോഹാരിതയിൽ നമുക്കു തുടർന്നും വിസ്മയഭരിതരായി നില്ക്കാം. പെസഹാരഹസ്യം നമുക്കു നല്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. തന്റെ പെസഹാ നമ്മോടൊത്തു ഭക്ഷിക്കണമെന്ന കർത്താവിന്റെ നിരന്തരമായ ആഗ്രഹത്തിൽ നമുക്കു നമ്മെത്തന്നെ നിലനിറുത്താം. അത് സഭയുടെ മാതാവായ മറിയത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിലാകാം.

2022 ജൂൺ 29–ാം തീയതി വിശുദ്ധ പത്രോസിന്റെയും പൗലോസിന്റെയും മഹോത്സവത്തിൽ, എന്റെ പരമാചാര്യ ശുശ്രൂഷയുടെ 10–ാം വർഷത്തിൽ, റോമായിലെ ജോൺ ലാറ്ററൻ ബസിലിക്കായിൽവച്ച് നല്കപ്പെട്ടത്.

ഫ്രാൻസിസ് പാപ്പാ

സജീവ ദൈവത്തിന്റെ പുത്രനായ ക്രിസ്തു ഒരു പുരോഹിതന്റെ കരങ്ങൾവഴി ബലിപീഠത്തിൽ സന്നിഹിതനാകുമ്പോൾ എല്ലാവരും ഭയചകിതരാകട്ടെ, ലോകംമുഴുവൻ വിറകൊള്ളട്ടെ, സ്വർഗം അത്യധികം ആനന്ദിക്കട്ടെ!

ഓ, എത്ര വിശിഷ്ടമായ ഔന്നത്യം, ആശ്ചര്യജനകമായ പ്രാഭവം!
ഓ, എത്ര പരമോന്നത വിനയം! എത്ര വിനയാന്വിത പരമോന്നതി!
പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ നാഥൻ, ദൈവവും ദൈവപുത്രനും,
നമ്മുടെ രക്ഷയ്ക്കായി സ്വയം വിനയാന്വിതനാകുന്നു;
ഒരു സാധാരണ അപ്പക്കഷണത്തിന്റെ പിന്നിൽ സ്വയം ഒളിക്കുന്നു.
സഹോദരരേ, ദൈവത്തിന്റെ വിനയാന്വിതഭാവം കാണുവിൻ!
നിങ്ങളുടെ ഹൃദയം അവിടത്തെ മുമ്പിൽ ചൊരിയുവിൻ!
അവിടന്നാൽ ഉയർത്തപ്പെടുന്നതിനായി നിങ്ങളെത്തന്നെ താഴ്ത്തുവിൻ!
നിങ്ങൾക്കായി സ്വയം പൂർണമായി നല്കുന്നവനാൽ
നിങ്ങൾ പൂർണമായി സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ടതിനായി
നിങ്ങൾ, നിങ്ങൾക്കായി ഒന്നുംതന്നെ മാറ്റിവയ്ക്കാതിരിക്കുവിൻ.

അസ്സീസിയിലെ വിശുദ്ധ ഫ്രാൻസിസ്
തന്റെ സഭയ്ക്കു മുഴുവനായി എഴുതിയ കത്ത്, II, 26-29.

NOTES

1. Cf. Leo Magnus, *Sermo LXXIV*: *De ascensione Domini II, 1*: «quod […] Redemptoris nostri conspicuum fuit, in sacramenta transivit».
2. *Præfatio paschalis III*, *Missale Romanum* (2008) p. 367: «Qui immolátus iam non móritur, sed semper vivit occísus».
3. Cf. *Missale Romanum* (2008) p. 532.
4. Cf. Augustinus, *Enarrationes in psalmos. Ps. 138,2*; *Oratio post septimam lectionem*, *Vigilia paschalis*, *Missale Romanum* (2008) p. 359; *Super oblata*, *Pro Ecclesia* (B), *Missale Romanum* (2008) p. 1076.
5. Cf. Augustinus, *In Ioannis Evangelium tractatus XXVI, 13.*
6. Cf. Litteræ encyclicæ *Mediator Dei* (20 Novembris 1947) in *AAS* 39 (1947) 532.
7. *AAS* 56 (1964) 34.
8. R. Guardini *Liturgische Bildung* (1923) in *Liturgie und liturgische Bildung* (Mainz 1992) p. 43.
9. R. Guardini *Der Kultakt und die gegenwärtige Aufgabe der Liturgischen Bildung* (1964) in *Liturgie und liturgische Bildung* (Mainz 1992) p. 14.
10. *De Ordinatione Episcopi, Presbyterorum et Diaconorum* (1990) p. 95: «Agnosce quod ages, imitare quod tractabis, et vitam tuam mysterio dominicæ crucis conforma».
11. Leo Magnus, *Sermo LXIII: De Passione Domini III, 7*.
12. Irenæus Lugdunensis, *Adversus hæreses IV,20,7*.
13. R. Guardini *Liturgische Bildung* (1923) in *Liturgie und liturgische Bildung* (Mainz 1992) p. 36.
14. *Cantico delle Creature*, Fonti Francescane, p. 263; Eng. trans. Francis of Assisi, Early Documents, vol. I, 113.
15. R. Guardini *Liturgische Bildung* (1923) in *Liturgie und liturgische Bildung* (Mainz 1992) p. 99.
16. Cf. *Institutio Generalis Missalis Romani* nn. 45; 51; 54-56; 66; 71; 84; 88; 271.
17. See Apostolic Exhortation *Evangelii gaudium*, (24 November 2013) nn. 135-144.

18. Cf. *Institutio Generalis Missalis Romani* n. 310.

19. *Prex dedicationis* in *Ordo dedicationis ecclesiæ et altaris* (1977) p. 102.

20. *Missale Romanum* (2008) p. 515: «In spiritu humilitatis et in animo contrito suscipiamur a te, Domine; et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi, Domine Deus».

21. *Missale Romanum* (2008) p. 515: «Lava me, Domine, ab iniquitate mea, et a peccato meo munda me».

22. Cf. *Institutio Generalis Missalis Romani*, nn. 78-79.

23. Cf. Paulus VI, Constitutio apostolica *Missale Romanum* (3 Aprilis 1969) in *AAS* 61 (1969) 222.

24. *Missale Romanum* (2008) p. 598: «…exspectantes beatam spem et adventum Salvatoris nostri Iesu Christi».

ഞാൻ അതിയായി ആശിച്ചു

പരിശുദ്ധ പിതാവ് ഫ്രാൻസിസ് പാപ്പായുടെ അപ്പസ്തോലിക ലേഖനം

ആരാധനക്രമം ക്രിസ്തുവുമായുള്ള കണ്ടുമുട്ടലിന്റെ വേദിയാണ്. ക്രിസ്തീയവിശ്വാസം ജീവിക്കുന്ന ക്രിസ്തുവുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ചയുടെ അനുഭവം നല്കുന്നു. കർത്താവായ യേശുവിനെ കണ്ടുമുട്ടാനും അവിടത്തെ മരണത്തിന്റെയും ഉത്ഥാനത്തിന്റെയും ശക്തി അനുഭവിക്കാനുമുള്ള സാധ്യത എല്ലാ കൂദാശകളും ഒരുക്കുന്നു എന്നതാണ് ആരാധനക്രമത്തിന്റെ പ്രത്യേകത. തുടർന്ന് നമ്മുടെ സഹോദരീസഹോദരന്മാരുമായുള്ള കണ്ടുമുട്ടലിനും അതു കാരണമാകുന്നു.

Pastoral Orientation Centre,
Secretariat, Kerala Catholic Bishops' Council,
Palarivattom, Kochi 682 025, Kerala, India
Ph: +91484 2805722, 2805815
E-mail: pocpublications@gmail.com

9 789383 423620

₹ 70